VĂN HÓA

CƠ QUAN CỦA BỘ VĂN HÓA, THỂ THAO VÀ DU LỊCH

NĂM THỨ 69

THỨ HAI

17.8.2026 (5.7 Bính Ngọ)

Số 98 (4389)

www.baovanhoa.vn

Email: baovanhoa@fpt.vn

ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI CHO Ý KIẾN DỰ THẢO LUẬT SỬA ĐỔI, BỔ SUNG MỘT SỐ ĐIỀU CỦA LUẬT XUẤT BẢN:

Thống nhất cao với những nội dung giải trình và tiếp thu

[8]

MALAYSIA 0-2 VIỆT NAM:

Mỹ Đình mở cửa vào chung kết

(VH). Chiến thắng 2-0 ngay trên sân Malaysia ở bán kết lượt đi ASEAN Cup 2026 giúp đội tuyển Việt Nam trở về Mỹ Đình với lợi thế lớn trong tay. Bàn thắng của Xuân Son và pha phản lưới nhà của Faris Danish không chỉ đưa thầy trò HLV Kim Sang-sik tiến gần hơn tới trận chung kết, mà còn mở ra cơ hội để Mỹ Đình trở thành điểm tựa quyết định cho hành trình bảo vệ ngôi vô địch.

[15]

Với thắng lợi thuyết phục 2-0 trên sân Malaysia, đội tuyển Việt Nam đặt một chân vào chung kết **Ảnh: KHẢI HƯNG**

VĂN HÓA & **SUY NGẪM**

Khắc tinh của sức khỏe tinh thần

● **MINH TUỆ**

Mới đây có thông tin cơ sở khám chữa bệnh nọ dùng thủ thuật để "vẽ bệnh" cho người đến khám, đương nhiên mục đích của họ là làm tiền. Người khám nghe bệnh nan y ắt phải hoảng loạn. Bởi như những người bình thường mà đến bệnh viện khám một cách bình thường, thì cái người ta sợ nhất là khám sẽ... lòi ra bệnh.

Sinh lão bệnh tử là vòng tròn không ai tránh khỏi, nhưng lẽ thường thế nhân nghe bệnh là sợ.

(Xem tiếp trang 2)

BĂNG RỪNG TÌM KIẾM, QUY TẬP HÀI CỐT LIỆT SĨ TẠI VỊ XUYÊN:

Lật từng phiến đá, bới từng tấc đất

[4]

Làm sao để công nghệ bứt phá mà không mất đi bản sắc?

[5]

NHỮNG NGƯỜI TRẺ MẮC KẸT TRONG "3 KHÔNG":

Thực trạng đáng báo động

[13]

Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân dâng hương tưởng nhớ Chủ tịch Tôn Đức Thắng

Nhân kỷ niệm 138 năm Ngày sinh Chủ tịch Tôn Đức Thắng (20.8.1888 - 20.8.2026), sáng qua 16.8, Bí thư Trung ương Đảng, Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân cùng Đoàn công tác đã đến dâng hương, dâng hoa tại Khu lưu niệm Chủ tịch Tôn Đức Thắng ở xã Mỹ Hòa Hưng (An Giang).

Tại Khu lưu niệm, Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân cùng Đoàn công tác đã thành kính dâng hoa, dâng hương tại đền thờ, tưởng nhớ Chủ tịch Tôn Đức Thắng, nhà lãnh đạo mẫu mực, người cộng sản kiên trung, người bạn chiến đấu thân thiết của Chủ tịch Hồ Chí Minh vĩ đại, tấm gương đạo đức cách mạng sáng ngời, suốt đời phấn đấu, hy sinh vì sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước, xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Chủ tịch Tôn Đức Thắng - Bác Tôn, sinh ngày 20.8.1888 tại Cù lao Ông Hổ, thuộc làng An Hòa, tổng Định Thành, tỉnh Long Xuyên (nay là xã Mỹ Hòa Hưng, An Giang) trong một gia đình trung nông. Sinh ra trong hoàn cảnh đất nước bị ngoại xâm, các phong trào yêu nước thất bại và bị đàn áp khốc liệt, không khí chính trị ấy tác động rất sâu sắc đến nhận thức của Bác Tôn từ thuở thiếu niên. Bên cạnh đó, quê hương An Giang giàu nghĩa tình và truyền thống đấu tranh chống ngoại xâm đã góp phần bồi đắp những phẩm chất cao quý trong tính cách và tâm hồn Chủ tịch Tôn Đức Thắng, vĩ đại trong cái bình thường, bình thường một cách vĩ đại.

Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân dâng hương tại Đền thờ của Chủ tịch Tôn Đức Thắng ở xã Mỹ Hòa Hưng Ảnh: TTXVN

Với 92 tuổi đời, gần 70 năm liên tục hoạt động cách mạng, 27 năm liên tục làm Chủ tịch Mặt trận Liên Việt và Chủ tịch Ủy ban Trung ương Mặt trận Tổ quốc Việt Nam và hơn 10 năm trên cương vị Chủ tịch nước, Bác Tôn đã hiến dâng trọn đời mình cho sự nghiệp cách mạng vẻ vang của Đảng ta, nhân dân ta và bạn bè quốc tế. Với những cống hiến to lớn đó, Bác Tôn là người đầu tiên vinh dự được Đảng và Nhà nước trao tặng Huân chương Sao Vàng, huân chương cao quý nhất; được tặng thưởng Huân chương Lê-nin, Giải thưởng Lê-nin vì hòa bình và hữu nghị giữa các dân tộc... cùng nhiều phần thưởng, danh hiệu cao quý khác.

Sau khi dâng hương và tham quan các hiện vật tại ngôi nhà lưu niệm thời niên thiếu của Bác Tôn, Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân đã trao tặng Ban Quản lý Di tích tỉnh An Giang (thuộc Sở VHTT tỉnh An Giang), đơn vị quản lý di tích quốc gia đặc biệt Khu lưu niệm Chủ tịch Tôn Đức Thắng bức tranh "Bác Hồ và Bác Tôn", qua đó mong muốn và tin tưởng cán bộ, nhân viên Ban Quản lý Di tích tỉnh An Giang tiếp tục làm tốt hơn nữa công tác sưu tầm, giới thiệu giá trị của di tích đến với du khách gần xa.

Dịp này, Phó Chủ tịch nước Võ Thị Ánh Xuân và Đoàn công tác đã trao tặng 50 phần quà cho 50 em học sinh giỏi trên địa bàn xã Mỹ Hòa Hưng, quê hương của Chủ tịch Tôn Đức Thắng trước thềm năm học mới.

P.V

Khai giảng năm học 2026-2027 và khánh thành trường nội trú biên giới đồng loạt ngày 5.9

Bộ GD&ĐT vừa ban hành kế hoạch về tổ chức Lễ khai giảng năm học 2026-2027 và Lễ khánh thành trường phổ thông nội trú tại các xã biên giới đất liền. Hai sự kiện sẽ được tổ chức đồng loạt trên toàn quốc vào sáng 5.9.

Việc tổ chức thống nhất, đồng loạt nhằm tạo không khí vui tươi, phấn khởi, truyền cảm hứng cho đội ngũ nhà giáo, cán bộ quản lý giáo dục, HSSV bước vào năm học mới; đồng thời thể hiện sự quan tâm của Đảng, Nhà nước đối với sự nghiệp giáo dục và đào tạo, nhất là giáo dục tại vùng đồng bào dân tộc thiểu số, miền núi, biên giới, hải đảo. Hoạt động cũng nhằm lan tỏa những kết quả bước đầu sau một năm thực hiện Nghị quyết số 71-NQ/TW về đột phá phát triển giáo dục và đào tạo; khẳng định quyết tâm tiếp tục đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục, bảo đảm công bằng trong tiếp cận giáo dục và chăm lo tốt hơn cho học sinh vùng khó khăn, vùng biên giới.

Bộ GD&ĐT yêu cầu các hoạt động được tổ chức trang trọng, an toàn, thiết thực, tiết kiệm, hiệu quả, phù hợp điều kiện thực tế; nội dung ngắn gọn, có ý nghĩa giáo dục, tạo dấu ấn tốt đẹp đối với học sinh, nhà giáo và xã hội. Theo kế hoạch, Lễ khánh thành trường phổ thông nội trú tại các xã biên giới đất liền diễn ra từ 7h30 đến 8h ngày 5.9. Tiếp đó, từ 8h đến 8h45 là chương trình Lễ khai giảng chung toàn quốc. Sau 8h45, các cơ sở giáo dục tiếp tục tổ chức các hoạt động đầu năm học theo kế hoạch của đơn vị. Tại các trường phổ thông nội trú liên cấp ở các xã biên giới đất liền đủ điều kiện khánh thành, địa phương tổ chức nghi thức khánh thành, bàn giao và đưa công trình vào sử dụng, kết nối trực tuyến giữa điểm cầu trung tâm với các điểm cầu tại địa phương.

Bộ GD&ĐT nhấn mạnh chỉ tổ chức khánh thành đối với các công trình bảo đảm chất lượng, tiến độ, đủ điều kiện nghiệm thu và đưa vào sử dụng an toàn, hiệu quả; không tổ chức khánh thành đối với công trình chưa đủ điều kiện theo quy định. Đối với các cơ sở giáo dục khác, trước chương trình khai giảng chung, nhà trường tổ chức đón học sinh đầu cấp, văn nghệ chào mừng, ổn định tổ chức và các hoạt động phù hợp với đặc điểm cấp học, điều kiện thực tế.

Chương trình Lễ khai giảng chung toàn quốc dự kiến gồm các nội dung: Chào cờ, hát Quốc ca; tuyên bố lý do, giới thiệu đại biểu; báo cáo của Bộ GD&ĐT; phát biểu chỉ đạo của lãnh đạo Đảng, Nhà nước; nghi thức đánh trống khai giảng năm học 2026-2027 và kết thúc chương trình chung. Sau phần lễ, các cơ sở giáo dục tiếp tục tổ chức những hoạt động phù hợp với HSSV theo kế hoạch. Bộ GD&ĐT lưu ý không kéo dài phần lễ, ưu tiên các hoạt động gần gũi, thiết thực, phù hợp tâm lý lứa tuổi, nhất là trẻ mầm non và học sinh đầu cấp.

Lễ khai giảng được tổ chức trực tiếp kết hợp trực tuyến trên phạm vi toàn quốc, truyền hình trực tiếp trên kênh VTV1 của Đài Truyền hình Việt Nam và phát thanh trực tiếp trên kênh VOV1 của Đài Tiếng nói Việt Nam.

V.D

Khắc tinh... *(Tiếp theo trang 1)*

Nhiều người sợ bệnh đến mức có thể gọi là bệnh… sợ, một khi hắt xì hơi vài cái cũng đã kinh hoàng. Một người có "bệnh sợ" như vậy đôi khi có thể từ không có bệnh trở thành bệnh thật. Tinh thần cũng là một phương diện quan trọng trong sức khỏe của con người, đó là "sức khỏe tinh thần" (mental heath). *Trong y học người ta có chuyên khoa về sức khỏe tinh thần, cho thấy nó là một loại bệnh không thể xem thường.*

Có lẽ không phải chỉ do quá sợ bệnh mới thành bệnh nhân sức khỏe tinh thần. Quan sát trong xã hội, ta có thể thấy con người vì một sự rủi ro, vấp ngã trên đường đời, nếp sinh hoạt khép kín ít giao lưu, sự thất vọng trong tình cảm, ở trong môi trường u ám, cũng có thể dẫn đến tự kỷ, là loại bệnh tinh thần. Và cũng không loại trừ kiểu "vẽ bệnh" mà người đang bình thường trở thành bệnh nhân, ở đây là sự hù dọa.

Chưa nói đến sự hù dọa, đôi khi sự vô tình cũng có thể "gieo bệnh" cho người khác. Đó là lối nói khiến con người nghe trở nên bi quan, thấy cuộc đời bế tắc. Người làm nghề y hẳn được học lối ứng xử với bệnh nhân rất kỹ, tuy nhiên cũng có khi sơ suất, nói ra những điều khiến bệnh nhân hoang mang, trở thành người có "bệnh tưởng". Lại thấy đôi khi vì muốn tạo ấn tượng mà ngành quảng cáo lại quảng cáo quá nhiều về thuốc, về bệnh, làm cho người ta cảm thấy chỗ nào cũng có bệnh. Trong sự tràn ngập của các kiểu truyền thông thời hiện đại, người ta cũng thấy đầy rẫy những "cảnh báo" nguy cơ về bệnh tật, kèm theo nó là khuyến cáo về phòng ngừa và không thể thiếu là kèm theo quảng cáo thuốc hay cơ sở y tế nào đó. Sự xuất hiện dày đặc, khắp mọi nơi của loại này tưởng như giúp ích nhiều cho xã hội, song vô tình hay hữu ý nó làm cho con người lúc nào cũng nghĩ đến bệnh tật, rồi nơm nớp lo sợ, không yên.

Sức khỏe tinh thần theo như thiển ý của tôi là con người mạnh mẽ về tinh thần, không ngại những rủi ro, dám đương đầu với hiểm nguy và luôn mang trong mình một tinh thần lạc quan yêu đời. Tất nhiên sức khỏe tinh thần trước tiên tùy thuộc vào bản chất vốn có của từng con người, người ta sinh ra vốn có tinh thần cứng cỏi, mạnh mẽ hay không. Nó cũng có quan hệ hữu cơ với sức khỏe thể chất. Thứ nữa cũng không thể quên, là nó tùy thuộc vào môi trường tinh thần của xã hội. Giả dụ một xóm thường xuất hiện bệnh ung thư, thì ung thư đích thị là sức khỏe thể chất, nhưng nó còn tạo hiệu ứng tâm lý lo sợ nơm nớp cho dân cả xóm ấy. Từ bệnh thể chất kéo theo bệnh tinh thần. Một khi có "bệnh tinh thần" thì con người ta thường mất đi sự năng nổ, linh hoạt, mất ý chí, hoài bão.

Do vậy, tác giả bài này cảm thấy khá e ngại khi thấy trên mạng xã hội, trên các phương tiện truyền thông đại chúng, và ngay trong môi trường thực của xã hội, lại quảng bá quá nhiều về chữa bệnh và đương nhiên kèm theo nó cả nội dung về bệnh tật. Nó có thể là sự nhắc nhở cần thiết để con người phòng ngừa và chữa trị bệnh tật, nhưng mặt khác nó có thể tác động đến đời sống tinh thần, làm suy giảm sức khỏe tinh thần của nhiều người. Hãy nghĩ đến liều lượng vừa phải trong truyền thông về bệnh tật. Mặt khác cũng cần nhớ sức khỏe tinh thần cũng cần có "dinh dưỡng" để nuôi nó: Ắt hẳn đó là các cuộc tiếp xúc, là sự thư giãn, đi du lịch, thưởng thức nghệ thuật, và các thứ này cũng nên thường xuyên. ■

Quảng Ngãi bàn giao 3.348 mẫu sinh phẩm hài cốt liệt sĩ để giám định ADN

Quảng Ngãi vừa bàn giao 3.348 mẫu sinh phẩm hài cốt liệt sĩ cho Viện Pháp y Quân đội (Bộ Quốc phòng) để phục vụ giám định ADN, xác định danh tính các liệt sĩ còn thiếu thông tin. Tại sân bay Chu Lai (TP Đà Nẵng), Phòng Quản lý xuất nhập cảnh Công an TP Đà Nẵng phối hợp với Bộ CHQS tỉnh Quảng Ngãi kiểm tra, bảo quản và xử lý kỹ thuật đối với 2.213 mẫu sinh phẩm hài cốt liệt sĩ.

Đây là đợt bàn giao mẫu sinh phẩm lần thứ hai của tỉnh. Số mẫu sau khi được vận chuyển từ phòng bảo quản mẫu sinh phẩm của Bộ CHQS tỉnh đến sân bay Chu Lai được đưa ra sân bay Nội Bài, sau đó chuyển về Viện Pháp y Quân đội (Hà Nội) để phục vụ giám định ADN. Trước đó, Quảng Ngãi đã bàn giao đợt đầu 1.135 mẫu. Như vậy, tính đến ngày 13.8, Ban Chỉ đạo tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ tỉnh đã bàn giao tổng cộng 3.348 mẫu sinh phẩm cho Viện Pháp y Quân đội.

Thiếu tá Nguyễn Trung Lưu, Trợ lý Ban Chính sách, Phòng Chính trị (Bộ CHQS tỉnh) cho biết, các mẫu sinh phẩm được thu nhận, lập hồ sơ, mã hóa, niêm phong và bảo quản theo đúng quy trình kỹ thuật trước khi bàn giao. Quá trình vận chuyển được các lực lượng phối hợp chặt chẽ, bảo đảm an toàn và duy trì điều kiện bảo quản mẫu, phục vụ giám định ADN. Hoạt động lấy mẫu, vận chuyển, bàn giao được thực hiện theo quy định của Bộ Quốc phòng về quy trình kỹ thuật lấy mẫu, vận chuyển, bàn giao, bảo quản và lưu giữ mẫu hài cốt liệt sĩ, nhằm bảo đảm tính chính xác, khách quan của mẫu sinh phẩm, tạo cơ sở cho quá trình phân tích, đối chiếu ADN.

Từ đầu "Chiến dịch 500 ngày đêm" đến nay, các lực lượng đã khai quật hơn 6.500 phần mộ và thu được gần 4.500 mẫu sinh phẩm đủ điều kiện phục vụ giám định ADN.

NHƯ ĐỒNG

XÂY DỰNG VÀ NHÂN RỘNG MÔ HÌNH THỰC HÀNH CÁC HỆ GIÁ TRỊ:

Mỗi địa phương lựa chọn xây dựng hoặc duy trì ít nhất hai mô hình

● T.SƯƠNG

Bộ VHTTDL vừa có văn bản số 4272/BVHTTDL-VHCSGĐTV về việc tổ chức triển khai đồng bộ hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam, gửi các cơ quan Bộ, ngành và địa phương.

Người dân nô nức tham gia vào những ngày lễ lớn của đất nước Ảnh: DUY THẢO

Văn bản cho biết, thực hiện Kế hoạch triển khai đồng bộ hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam ban hành kèm theo Quyết định số 1189/QĐ-TTg ngày 2.7.2026 của Thủ tướng Chính phủ (sau đây gọi là Quyết định số 1189/QĐ-TTg); ý kiến chỉ đạo của Phó Thủ tướng Chính phủ Phạm Thị Thanh Trà tại công văn số 6427/VPCP-KGVX ngày 3. 7.2026 của Văn phòng Chính phủ về việc thực hiện Kế hoạch triển khai đồng bộ hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam, Bộ VHTTDL đề nghị các Bộ, ngành, địa phương quan tâm chỉ đạo, tổ chức thực hiện một số nội dung:

Xây dựng, ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện: Căn cứ Quyết định số 1189/QĐ-TTg, chức năng, nhiệm vụ được giao và tình hình thực tiễn, các Bộ, ngành, địa phương khẩn trương xây dựng, ban hành Kế hoạch triển khai thực hiện trước ngày 30.9.2026. Kế hoạch cần bám sát mục tiêu, nhiệm vụ, giải pháp của Quyết định số 1189/QĐ-TTg, xác định rõ nhiệm vụ trọng tâm, tiến độ thực hiện, cơ quan chủ trì, cơ quan phối hợp, sản phẩm, kết quả đầu ra, tiêu chí đánh giá và nguồn lực bảo đảm thực hiện. Trong đó, tập trung vào một số nội dung chủ yếu sau: Rà soát các văn bản, chương trình, đề án, kế hoạch thuộc phạm vi quản lý để sửa đổi, bổ sung hoặc ban hành mới theo thẩm quyền; lồng ghép việc triển khai các hệ giá trị trong quá trình xây dựng và tổ chức thực hiện chính sách, chương trình, đề án của ngành, lĩnh vực và địa phương. Hoàn thành việc rà soát, xác định danh mục văn bản cần xử lý trong giai đoạn 2026-2027.

Xây dựng kế hoạch truyền thông hằng năm phù hợp với từng nhóm đối tượng; đa dạng hóa hình thức tuyên truyền trên báo chí, môi trường số, hệ thống thông tin cơ sở, các hoạt động truyền thông trực tiếp và các hình thức phù hợp khác; bảo đảm thiết thực, hiệu quả, phù hợp với điều kiện thực tiễn. Hằng năm tổ chức tối thiểu 2 đợt truyền thông hoặc chuyên đề truyền thông ở cấp Bộ, ngành hoặc cấp tỉnh; đồng thời duy trì thường xuyên các hoạt động tuyên truyền tại cơ sở.

Xây dựng và nhân rộng mô hình thực hành các hệ giá trị gắn với gia đình, nhà trường, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, khu dân cư, thiết chế văn hóa và môi trường số phù hợp với điều kiện thực tiễn. Mỗi Bộ, ngành lựa chọn xây dựng hoặc duy trì ít nhất một mô hình; mỗi địa phương lựa chọn xây dựng hoặc duy trì ít nhất hai mô hình; xác định rõ mục tiêu, nội dung hoạt động, kết quả dự kiến và tiêu chí đánh giá để theo dõi, nhân rộng. Lồng ghép việc thực hiện Kế hoạch với các chương trình, đề án, kế hoạch, phong trào, cuộc vận động và nhiệm vụ thường xuyên của cơ quan, đơn vị, địa phương; ưu tiên lồng ghép với các nhiệm vụ về xây dựng đời sống văn hóa, phát triển gia đình, giáo dục, xây dựng nông thôn mới, đô thị văn minh, chuyển đổi số, cải cách hành chính và các chương trình phát triển kinh tế - xã hội nhằm bảo đảm tính thống nhất, đồng bộ, sử dụng hiệu quả nguồn lực.

Đẩy mạnh ứng dụng khoa học, công nghệ và chuyển đổi số trong công tác tuyên truyền, quản lý, theo dõi, đánh giá kết quả thực hiện; từng bước số hóa tài liệu, dữ liệu, mô hình và sản phẩm truyền thông; phấn đấu đến năm 2030 cơ bản thực hiện việc theo dõi, tổng hợp, báo cáo kết quả trên môi trường số. Tổ chức kiểm tra, đánh giá chuyên đề việc thực hiện Kế hoạch hằng năm; kịp thời tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, biểu dương, nhân rộng các mô hình, cách làm hiệu quả; thực hiện sơ kết vào năm 2030 và tổng kết vào năm 2035 theo Quyết định số 1189/QĐ-TTg.

Tổ chức phổ biến, quán triệt và tuyên truyền thực hiện Kế hoạch Tổ chức phổ biến, quán triệt đầy đủ mục tiêu, yêu cầu, nhiệm vụ, giải pháp của Quyết định số 1189/QĐ-TTg và Kế hoạch của Bộ, ngành, địa phương đến cán bộ, công chức, viên chức, người lao động và các cơ quan, tổ chức, đơn vị có liên quan nhằm thống nhất nhận thức, trách nhiệm trong quá trình tổ chức thực hiện. Đẩy mạnh tuyên truyền bằng các hình thức phù hợp như pa nô, áp phích, tờ gấp, tài liệu truyền thông, truyền thông số; đưa vào trường học, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, cộng đồng dân cư, thôn, tổ dân phố nhằm tạo lan tỏa sâu rộng, góp phần xây dựng và phát huy hệ giá trị quốc gia, hệ giá trị văn hóa, hệ giá trị gia đình, chuẩn mực con người Việt Nam theo quy định.

Văn bản của Bộ VHTTDL cũng nhấn mạnh cần bảo đảm kinh phí và nguồn lực thực hiện. Chủ động bố trí kinh phí trong dự toán ngân sách nhà nước hằng năm theo phân cấp ngân sách hiện hành; đồng thời lồng ghép với các chương trình, đề án, nhiệm vụ có liên quan và huy động các nguồn lực hợp pháp khác theo quy định của pháp luật để triển khai thực hiện Kế hoạch. Thường xuyên theo dõi, kiểm tra, đánh giá việc triển khai thực hiện Kế hoạch; các Bộ, cơ quan ngang bộ định kỳ tổng hợp kết quả thực hiện Kế hoạch, gửi báo cáo về Bộ VHTTDL trước ngày 15.12 hằng năm; UBND các tỉnh, thành phố thực hiện báo cáo định kỳ trước ngày 30.11 hằng năm; thực hiện sơ kết, tổng kết theo hướng dẫn của Bộ VHTTDL. Nội dung báo cáo cần tập trung đánh giá: Tình hình ban hành và tổ chức thực hiện Kế hoạch; kết quả thực hiện các nhiệm vụ, chỉ tiêu chủ yếu; kết quả rà soát, hoàn thiện cơ chế, chính sách; công tác thông tin, tuyên truyền; kết quả xây dựng và nhân rộng mô hình; việc lồng ghép với các chương trình, đề án, nhiệm vụ của Bộ, ngành, địa phương; công tác kiểm tra, đánh giá; những khó khăn, vướng mắc và đề xuất, kiến nghị.

Trong quá trình triển khai nếu có khó khăn, vướng mắc hoặc phát sinh vấn đề cần hướng dẫn, đề nghị các Bộ, ngành, địa phương kịp thời phản ánh về Bộ VHTTDL để tổng hợp, hướng dẫn hoặc báo cáo cấp có thẩm quyền xem xét, giải quyết. ■

TĂNG CƯỜNG BẢO ĐẢM AN TOÀN THỰC PHẨM TRONG CƠ SỞ GIÁO DỤC:

Chấm dứt tình trạng chồng chéo hoặc đùn đẩy trách nhiệm giữa các cấp

Thủ tướng Chính phủ vừa ban hành Chỉ thị số 33/CT-TTg về tăng cường bảo đảm an toàn thực phẩm trong cơ sở giáo dục. Theo đó, Thủ tướng Chính phủ yêu cầu Bộ Y tế trong quý III.2026, rà soát, hoàn thiện các quy định về phân công, phân cấp trách nhiệm quản lý ATTP đối với cơ sở giáo dục, nhất là quy định về bảo đảm ATTP đối với các hoạt động, dịch vụ cung cấp thực phẩm, suất ăn cho cơ sở giáo dục, tổ chức và hoạt động nhà ăn, bếp ăn tập thể, căng tin có cung cấp dịch vụ ăn uống trong cơ sở giáo dục theo phương châm "rõ người, rõ việc, rõ trách nhiệm, rõ thẩm quyền, rõ thời gian, rõ kết quả"; chấm dứt tình trạng chồng chéo hoặc đùn đẩy trách nhiệm giữa các cấp; nghiên cứu để xuất cấp có thẩm quyền sửa đổi, bổ sung chế tài xử lý vi phạm đối với người đứng đầu cơ quan quản lý y tế địa phương, người đứng đầu cơ sở giáo dục thiếu trách nhiệm, vi phạm quy định, để xảy ra ngộ độc thực phẩm thuộc phạm vi quản lý...

Bộ Công an chỉ đạo các đơn vị nghiệp vụ tổng rà soát, đấu tranh, xử lý tội phạm và vi phạm pháp luật về ATTP; hành vi thiếu trách nhiệm trong công tác quản lý ATTP gây hậu quả nghiêm trọng, "cắt xén" khẩu phần, suất ăn học đường. Đấu tranh, xử lý một số vụ việc mang tính "cảnh tỉnh" răn đe; tiếp tục tập trung công tác điều tra, xử lý các vụ án, vụ việc về ATTP và liên quan đến ATTP thuộc diện chỉ đạo của Ban Chỉ đạo Trung ương về phòng, chống tham nhũng, lãng phí, tiêu cực; ứng dụng công nghệ thông tin và chuyển đổi số trong việc tiếp nhận, xử lý tố giác, tin báo về tội phạm, vi phạm pháp luật về an toàn thực phẩm thông qua xây dựng hệ thống đường dây nóng, Zalo OA an ninh, ứng dụng VNeID...

Các cơ sở giáo dục phải thực hiện minh bạch, công khai thông tin hằng ngày với phụ huynh học sinh (qua bảng tin, website, ứng dụng công nghệ, nhóm liên lạc trực tuyến) về đơn vị cung cấp suất ăn, nguyên liệu, hình ảnh thực phẩm, hóa đơn nhập hàng, thực đơn và hình ảnh khay ăn thực tế của học sinh để phụ huynh có cơ sở theo dõi, giám sát. Tạo điều kiện và cơ chế để Ban đại diện cha mẹ học sinh trong các cơ sở giáo dục tham gia giám sát nguồn thực phẩm, quá trình chia suất ăn, tham gia kiểm chứng và đánh giá chất lượng bữa ăn cùng giáo viên, học sinh; tiến hành test nhanh (nếu có đủ điều kiện) đối với các nhóm nguyên liệu, thực phẩm nguy cơ cao và kiểm tra khu vực chế biến. Đối với trường hợp sử dụng suất ăn từ bên ngoài, Ban đại diện cha mẹ học sinh có thể đề nghị người đứng đầu cơ sở giáo dục chủ trì tổ chức các đoàn kiểm tra trực tiếp tại nơi chế biến của đơn vị cung cấp... P.V

BĂNG RỪNG TÌM KIẾM, QUY TẬP HÀI CỐT LIỆT SĨ TẠI VỊ XUYÊN:

Lật từng phiến đá, bới từng tấc đất

● Bài, ảnh: HUY AN

Đối với mỗi cán bộ, chiến sĩ trong Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ (Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang), công việc không chỉ là nhiệm vụ chuyên môn. Đó là hành trình tri ân thiêng liêng, nơi những người lính thời bình dốc trọn sức trẻ và nhiệt huyết để sớm đưa các liệt sĩ trở về với gia đình và quê hương.

Cán bộ, chiến sĩ lật từng hốc đá, xới từng tấc đất tìm hài cốt liệt sĩ

Mỗi ngày làm việc của Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ bắt đầu từ khi không gian núi rừng còn đặc quánh sương đêm. Từ sáng tinh mơ, cán bộ, chiến sĩ được phân công phụ trách hậu cần hôm đó thức dậy trước đồng đội để sơ chế thực phẩm, chuẩn bị bữa ăn sáng cho toàn đơn vị.

Cuộc chạy đua với thời gian

Đến 5h sáng, tiếng chuông báo thức vang lên. Đúng 5h30, toàn đội hoàn tất bữa sáng, nhanh chóng họp triển khai nội dung công việc và lập tức lên đường. Từ điểm đóng quân, toàn đơn vị tỏa đi các điểm cao qua quãng đường dài hàng chục cây số đường mòn hiểm trở. Tại điểm cao 685, nơi được gọi là "lò vôi thế kỷ" thuộc thôn Nậm Ngặt, xã Thanh Thủy (Tuyên Quang), từng giờ từng phút trôi qua đều là cuộc chạy đua gấp gáp với thời gian.

Để nhanh chóng tiếp cận thực địa, hành trình tiếp cận các vị trí tìm kiếm là một chuỗi thử thách gian lao giữa địa hình núi cao hùng vĩ. Cán bộ, chiến sĩ phải băng qua những sườn dốc dựng đứng, vách đá trơn trượt và lội qua những bụi cây rừng rậm rạp. Có những đoạn đường vô cùng nguy hiểm, bộ đội phải bám chắc vào dây đu, vào cây rừng và mép đá tai mèo sắc nhọn để từng người một vượt qua. Địa hình che khuất tầm nhìn đòi hỏi từng bước chân phải cẩn trọng tuyệt đối. Địa bàn tìm kiếm tại đây có những đặc thù rất riêng và vô cùng phức tạp. Trong chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc, điểm cao 685 đã hứng chịu hàng trăm nghìn quả đạn pháo khiến đỉnh núi bị bạt thấp, đất đá cày xới liên tục. Qua thời gian dài cùng sự tác động của thời tiết và địa hình, việc tìm kiếm hài cốt liệt sĩ gặp nhiều khó khăn.

Kiểm tra từng tấc đất và các vật dụng còn sót lại để tìm manh mối

Điều kiện làm việc của các chiến sĩ rất thiếu thốn. Không có máy móc hiện đại, công tác tìm kiếm chủ yếu dựa vào sức người và các dụng cụ thô sơ như cuốc, xẻng, xà beng, xà cạy, cùng sự hỗ trợ của máy khoan đá. Dưới thời tiết khắc nghiệt, đặc biệt là những ngày mưa khiến các vách đá trở nên trơn trượt, các chiến sĩ vẫn phải di chuyển và đào bới một khối lượng đất đá khổng lồ. Trong các hang đá, hốc cây, bờ vực, họ tỉ mỉ lật từng phiến đá, bới từng tấc đất để dò tìm dấu vết. Mỗi tấc đất, hốc đá nơi đây đều có thể lưu giữ dấu tích của người ngã xuống. Dù khu vực đã được rà phá bom mìn, những hốc đá hay gốc cây vẫn tiềm ẩn nguy hiểm từ các loại bẫy mìn, bàn chông cũ hoặc rủi ro sạt lở. Cán bộ, chiến sĩ quan sát tỉ mỉ từng dấu vết nhỏ nhất, từ mảnh quần, cúc áo, vật dụng cá nhân, cửa hang hầm bị sập, mỗi nhát cuốc hạ xuống đều được thực hiện nhẹ nhàng, cẩn trọng và chính xác.

Vượt qua muôn vàn khó khăn

Trong khi đó, đại úy Triệu Tiến Phú, Tổ trưởng Phân đội 2, Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ (Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang) cho biết, Phân đội 2 hiện tạm trú và sinh hoạt tại nhà văn hóa thôn Nhìu Sang, xã Lao Chải, cách xa so với nơi đóng quân của Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ. Phân đội 2 được biên chế 20 người. Nhiệm vụ chính của đơn vị là thu thập thông tin, tìm kiếm và quy tập hài cốt liệt sĩ tại các điểm cao 1800, 1688, 1387 và 1427. Lực lượng được phân thành hai bộ phận, một bộ phận chuyên thu thập thông tin và một bộ phận trực tiếp thực hiện tìm kiếm, quy tập.

Phạm vi tìm kiếm của phân đội nằm trong khu vực rà phá bom mìn do lực lượng công binh đảm nhiệm với tổng diện tích 1.340 ha tại các điểm cao. Từ vị trí thôn Nhìu Sang, lực lượng tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ của Phân đội 2 cơ động khoảng 3 km bằng xe máy, sau đó tiếp tục đi bộ từ 5 đến 6 km đường núi để lên các điểm cao. Khác với điểm cao 685

Một phần hài cốt liệt sĩ được tìm thấy tại điểm cao 685

phải sử dụng thang dây, địa hình khu vực phân đội phụ trách không phải bắc thang dây nhưng dốc đứng, trơn trượt, cây cối rậm rạp và hoàn toàn phải di chuyển bằng đường bộ. Mặc dù lực lượng công binh đã tiến hành rà phá, nguy cơ sót lại bom mìn vật nổ vẫn tồn tại do bị đất cát vùi lấp sâu. Cùng với đó, khi xảy ra mưa bão, đường núi trơn trượt do đất đá và mùn lá cây rừng mọc lại, khiến đơn vị không thể di chuyển nhằm bảo đảm an toàn.

Đại úy Triệu Tiến Phú cho biết, đơn vị xuất phát từ 6h sáng nhưng có những điểm cao phải đến 8h sáng mới tới nơi để bắt đầu làm việc. Thời gian làm việc buổi sáng từ 8h đến 11h30; buổi chiều từ 13h15 đến 16h30 hoặc 17h, sau đó đơn vị mới cơ động xuống núi để đảm bảo an toàn. Lực lượng đi lên các điểm cao chỉ mang theo các vật chất, công cụ thô sơ, chưa có trang thiết bị công nghệ hỗ trợ, ảnh hưởng trực tiếp đến kết quả tìm kiếm. Tại các điểm cao 1800 và 1688, địa hình rất cao, kết cấu đan xen giữa đá, đất và cát. Khi dính nước mưa, bề mặt đá trơn trượt, đất cát sạt lở vùi lấp xuống các giao thông hào rất nhiều, làm tăng khối lượng đào xới.

> *Theo thông tin từ Bộ Chỉ huy quân sự tỉnh Tuyên Quang, trong cuộc chiến đấu bảo vệ biên giới phía Bắc, trên địa bàn Hà Tuyên (nay là tỉnh Tuyên Quang) có 4.267 liệt sĩ hy sinh. Đến nay, đã tìm kiếm, quy tập được 3.174 hài cốt liệt sĩ, còn 1.093 liệt sĩ cần tiếp tục tìm kiếm, quy tập.*

"Tính từ đầu chiến dịch, Phân đội 2 đã tìm kiếm và quy tập được 6 bộ hài cốt liệt sĩ tại các điểm cao 300 và 400. Tại các điểm cao 1688, 1327 và 1427, đơn vị chưa quy tập được hài cốt mà mới chỉ thu thập được di vật của các liệt sĩ để lại như bình tông, lược, bàn chải, kem đánh răng, bát và đũa", đại úy Phú cho biết.Trong hơn 100 ngày của Chiến dịch 500 ngày đêm tìm kiếm, quy tập và xác định danh tính hài cốt liệt sĩ, Đội tìm kiếm, quy tập hài cốt liệt sĩ Bộ Chỉ huy Quân sự tỉnh Tuyên Quang đã vượt qua muôn vàn khó khăn để đưa hài cốt liệt sĩ trở về. Hơn 40 năm trôi qua, chiến trường Vị Xuyên khốc liệt năm xưa nay đã phủ màu xanh của cây lá, nhưng dấu tích lịch sử vẫn còn đó. Những người lính hôm nay vẫn lặng lẽ làm việc bằng con tim, khối óc và tình đồng đội thiêng liêng.

Dưới mỗi phiến đá, gốc cây, mỏm núi, hành trình ấy vẫn đang tiếp diễn mỗi ngày, nhằm trả lại tên tuổi và đưa hài cốt liệt sĩ trở về với quê hương, gia đình. Nhưng hơn thế, đó còn là cách những người đang sống hôm nay thực hiện lời tri ân với những người đã ngã xuống, đã hóa thân vào đất mẹ của Tổ quốc. ■ *(Còn tiếp)*

Làm sao để công nghệ bứt phá mà không mất đi bản sắc?

● **THÙY TRANG**

Tham dự tọa đàm Vạn Xuân Innovation 2026 với chủ đề "Chuyển đổi số trong văn hóa - Động lực phát triển mới", diễn ra cuối tuần qua tại TP.HCM trong khuôn khổ Giải thưởng Quảng cáo Sáng tạo Việt Nam - Vạn Xuân Awards 2026, nhiều chuyên gia cho rằng, công nghệ số đang mở ra những phương thức mới để sáng tạo, tiếp cận và lan tỏa các giá trị văn hóa.

Bà Ninh Thị Thu Hương, Cục trưởng Cục Văn hóa Cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTTDL), Trưởng BTC Vạn Xuân Awards nhận định, sự phát triển của công nghệ số, dữ liệu, AI và các nền tảng mới đang làm thay đổi nhanh cách văn hóa được sáng tạo, sản xuất, phổ biến và thụ hưởng.

Công nghệ mở rộng không gian sáng tạo

Theo bà Thu Hương, trong bối cảnh chuyển đổi số, yêu cầu phát triển các ngành công nghiệp văn hóa ngày càng rõ nét. Văn hóa cần được phát huy thành nguồn lực nội sinh, sức mạnh mềm và động lực cho phát triển kinh tế, xã hội.

Đề cập đến vai trò của quảng cáo, bà Hương cho rằng đây là một ngành sáng tạo, gắn với ý tưởng, thiết kế, hình ảnh, âm thanh, câu chuyện, công nghệ và tài sản trí tuệ. Quảng cáo đồng thời là một trong những mắt xích đưa sản phẩm đến với công chúng, xây dựng thương hiệu, hình thành thị trường và gia tăng giá trị cho nhiều sản phẩm công nghiệp văn hóa khác. "Quảng cáo đang đứng ở giao điểm của sáng tạo - công nghệ - thương hiệu - thị trường. Chuyển đổi số càng phát triển, vai trò ấy càng lớn", bà Hương nhấn mạnh. Bên cạnh đó, chuyển đổi số cũng đặt ra yêu cầu ngành quảng cáo phải đổi mới công nghệ, đồng thời nâng cao chất lượng sáng tạo, khả năng tạo xu hướng và trách nhiệm với người tiêu dùng, cộng đồng và các giá trị văn hóa Việt Nam.

Đạo diễn Nguyễn Trường Sơn, Chủ tịch Hiệp hội Quảng cáo Việt Nam, đồng Trưởng BTC Vạn Xuân Awards cho rằng, chưa bao giờ dòng chảy văn hóa Việt Nam lại đứng trước thời cơ bứt phá mạnh mẽ như hôm nay. "Văn hóa không chỉ lưu giữ ký ức, mà đang trở thành nguồn năng lượng nội sinh, định hình vị thế dân tộc trong kỷ nguyên mới", ông Sơn nói. Đặt vấn đề, "làm sao để công nghệ bứt phá mà không làm mất đi bản sắc và giá trị nhân văn?", ông Sơn cho rằng văn hóa là gốc rễ, công nghệ là công cụ và sáng tạo là động lực. Khi đó, các giá trị di sản có thể được chuyển hóa thành nguồn lực cho phát triển kinh tế, xã hội.

Theo ông Trần Việt Tân, Phó Trưởng BTC Vạn Xuân Awards, Phó Chủ tịch Hiệp hội Quảng cáo Việt Nam, Chủ tịch Công ty CP Truyền thông VINAMA, công nghệ có thể tạo ra những phương thức thể hiện mới, dữ liệu giúp hiểu công chúng sâu hơn, nhưng câu chuyện về đất nước, con người và bản sắc Việt Nam mới là nguồn chất liệu tạo nên chiều sâu cho sáng tạo. "Trong một thế giới mà công nghệ liên tục thay đổi, đâu là giá trị tạo nên dấu ấn riêng của sáng tạo Việt Nam? Và chúng tôi tin rằng, câu trả lời trước hết nằm ở văn hóa", ông Tân nói.

Đối với ngành quảng cáo, chuyển đổi số mở ra cơ hội mở rộng năng lực sáng tạo và hình thành những mô hình mới. Một sản phẩm quảng cáo có thể góp phần đưa câu chuyện, hình ảnh và giá trị văn hóa Việt Nam đến gần hơn với công chúng bằng ngôn ngữ của thời đại. Theo định hướng phát triển, quảng cáo là một trong 10 ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam. Chiến lược phát triển các ngành công nghiệp văn hóa Việt Nam đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045 đặt mục tiêu các ngành công nghiệp văn hóa đóng góp khoảng 7% GDP vào năm 2030. Điều này đặt ra yêu cầu về năng lực sáng tạo, công nghệ và khả năng kết nối thị trường của các ngành.

Văn hóa và bản sắc vẫn là yếu tố tạo nên giá trị riêng

Từ góc nhìn địa phương, ông Trần Thanh Vương, Trưởng phòng Xây dựng nếp sống văn hóa và gia đình (Sở VHTT TP.HCM) cho rằng, khi đưa các giá trị văn hóa lên môi trường số, điều quan trọng là phải giữ được bản sắc và tạo ra sự khác biệt. Theo ông, tinh thần yêu nước, ý thức dân tộc, đặc biệt ở giới trẻ, đang được thể hiện qua sự quan tâm đến các sản phẩm và câu chuyện mang yếu tố văn hóa Việt Nam. Tuy nhiên, trong xây dựng thương hiệu, vẫn còn tâm lý chuộng yếu tố nước ngoài. "Điều đầu tiên chúng ta cần thay đổi là tư duy về bản sắc, về những giá trị mà chúng ta muốn truyền tải thông qua chính sản phẩm của mình", ông Vương nói.

Các diễn giả chia sẻ tại tọa đàm

> *Văn hóa không chỉ lưu giữ ký ức, mà đang trở thành nguồn năng lượng nội sinh, định hình vị thế dân tộc trong kỷ nguyên mới. Tuy nhiên, làm sao để công nghệ bứt phá mà không làm mất đi bản sắc và giá trị nhân văn? Văn hóa là gốc rễ, công nghệ là công cụ và sáng tạo là động lực. Khi đó, các giá trị di sản có thể được chuyển hóa thành nguồn lực cho phát triển kinh tế, xã hội.*
>
> **(Ông NGUYỄN TRƯỜNG SƠN, Chủ tịch Hiệp hội Quảng cáo Việt Nam)**

Trong môi trường số, ranh giới giữa các quốc gia ngày càng được thu hẹp. Theo ông Vương, khi sản phẩm văn hóa được lan tỏa xuyên biên giới, yếu tố tạo nên sự khác biệt giữa các dân tộc chính là văn hóa và bản sắc. Vì vậy, phát triển văn hóa, sản phẩm văn hóa và công nghiệp văn hóa cần gắn với những giá trị riêng của Việt Nam. TP.HCM đã triển khai một số chương trình kết hợp công nghệ mới với hoạt động biểu diễn, qua đó thử nghiệm cách thức đưa các giá trị văn hóa vào sản phẩm hiện đại. Thời gian tới, các sản phẩm âm nhạc, sân khấu, điện ảnh và sản phẩm do doanh nghiệp tạo ra cần được khai thác tốt hơn về bản sắc dân tộc, vùng miền và bản sắc riêng của từng thương hiệu.

"Chúng ta chưa khai thác hết tiềm năng của những giá trị văn hóa của mình", ông Vương nhận định. Đây cũng là nguồn lực có thể tạo sức hấp dẫn với du khách quốc tế, bởi khách quốc tế đến Việt Nam thường quan tâm đến những trải nghiệm đặc trưng về ẩm thực, đời sống đô thị, văn hóa cộng đồng và vùng miền. Ông Vương dẫn chứng các chương trình khai thác câu chuyện văn hóa của TP.HCM như "Dòng sông kể chuyện" đã nhận được sự quan tâm của công chúng. Từ đó, ông cho rằng cần đưa các giá trị văn hóa của dân tộc, địa phương vào sản phẩm để tạo dấu ấn riêng và tăng khả năng lan tỏa. "Nếu chúng ta làm một bộ phim giống như phim Hàn Quốc thì rất khó cạnh tranh với họ. Nhưng nếu sản phẩm đó mang những giá trị bản sắc của Việt Nam thì sẽ tạo ra sự khác biệt", ông Vương chia sẻ.

Đối với ngành quảng cáo, đại diện Sở VHTT TP.HCM cho biết, thành phố đang hướng tới hoàn thiện các cơ chế, chính sách nhằm tháo gỡ vướng mắc, tạo điều kiện để doanh nghiệp phát triển. Thành phố kỳ vọng cộng đồng doanh nghiệp đưa ra những đề xuất lớn, qua đó xây dựng chính sách theo hướng thông thoáng, minh bạch và phù hợp với đặc thù địa phương. Từ các phiên thảo luận, các diễn giả thống nhất rằng công nghệ có thể mở rộng không gian sáng tạo, nhưng văn hóa và bản sắc vẫn là yếu tố tạo nên giá trị riêng. Khi kết hợp với công nghệ và tư duy sáng tạo, các giá trị văn hóa có thể được kể bằng những ngôn ngữ mới, tiếp cận cộng đồng mới và tạo thêm giá trị cho xã hội, thị trường. ■

NGÀY LỮ HÀNH VIỆT NAM 2026:

Cầu nối giữa thị trường với điểm đến

● **Bài, ảnh: PHAN HIẾU**

Ngày Lữ hành Việt Nam 2026 được tổ chức với trọng tâm là xúc tiến thương mại, kết nối giao thương và tăng cường hợp tác trong ngành Du lịch. Đây cũng là điểm nhấn trong quá trình ngành Du lịch Việt Nam nâng cao chất lượng, đa dạng hóa sản phẩm và tăng khả năng cạnh tranh, tạo cầu nối giữa thị trường với điểm đến quốc tế.

Mở rộng hợp tác với các thị trường quốc tế

Năm nay, Ngày Lữ hành Việt Nam 2026 được tổ chức tại Gia Lai từ ngày 13 - 17.8 thu hút khoảng 550 đại biểu là lãnh đạo các cơ quan quản lý nhà nước, hiệp hội nghề nghiệp, doanh nghiệp du lịch trong và ngoài nước, tổ chức xúc tiến du lịch và cơ quan truyền thông.

Trong đó có khoảng 150 doanh nghiệp lữ hành quốc tế (Buyer quốc tế) đến từ các thị trường trọng điểm như Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc, Philippines, Thái Lan, Malaysia, Ấn Độ, Nga và các nước CIS; khoảng 200 doanh nghiệp lữ hành nội địa hàng đầu Việt Nam (Buyer nội địa); cùng 200 doanh nghiệp cung ứng dịch vụ du lịch (Seller), gồm khách sạn, khu nghỉ dưỡng, khu vui chơi giải trí, điểm du lịch, nhà hàng, đơn vị vận chuyển và các doanh nghiệp dịch vụ liên quan của Gia Lai và nhiều địa phương trên cả nước.

Một trọng tâm lớn của sự kiện là hoạt động kết nối với các buyer quốc tế đến từ Hàn Quốc, Nhật Bản, Trung Quốc, Ấn Độ, Nga, Australia... Tại các phiên giới thiệu sản phẩm quốc tế, FLC giới thiệu những dòng sản phẩm phù hợp với từng thị trường như nghỉ dưỡng cao cấp, golf, MICE, du lịch gia đình, du lịch trải nghiệm, wellness và các sản phẩm Wedding destination (du lịch cưới), private event - những phân khúc đang nhiều thị trường khách quốc tế quan tâm, và có xu hướng tăng trưởng tích cực.

Ông Douglas Clarke, Chủ tịch Australia Vietnam Trade Mission bày tỏ: "Dựa trên những kinh nghiệm và hoạt động chuyên môn tại Australia, chúng tôi nhận thấy tiềm năng rất lớn trong việc kết nối và thu hút du khách đến với nơi đây. Dù đây mới chỉ là chuyến thăm đầu tiên và chúng tôi cần thêm thời gian để tìm hiểu sâu hơn về Quy Nhơn, nhưng tôi tin chắc rằng đây là cơ hội tuyệt vời để mở rộng hợp tác và đưa nhiều du khách Australia đến trải nghiệm".

Chị Lê Hồng, chuyên viên Marketing của Crown Retreat chia sẻ: "Tại không gian giao thương B2B giữa doanh nghiệp lữ hành quốc tế (Buyer quốc tế), doanh nghiệp lữ hành Việt Nam (Buyer nội địa) và các nhà cung cấp dịch vụ du lịch (Seller), nhiều công ty lữ hành đến từ Hàn Quốc quan tâm đến du lịch đánh golf và thuyền kayak. Đồng thời, những công ty này muốn tìm hiểu về văn hóa lịch sử... và sau đó muốn trải nghiệm về ẩm thực, lặn ngắm san hô. Chúng tôi cũng đã cung cấp một số dịch vụ mà khách hàng quốc tế quan tâm và một số doanh nghiệp lữ hành đã xin thông tin từ phía công ty để có thể trao đổi".

Kết nối để mở rộng hệ sinh thái du lịch

Năm 2025 đánh dấu một bước phát triển vượt bậc của ngành Du lịch Việt Nam, khi toàn ngành đã đón, phục vụ 21,5 triệu lượt khách du lịch quốc tế, 135 triệu lượt khách du lịch nội địa. Trong năm 2026, toàn ngành đang nỗ lực, tích cực tổ chức hoạt động kinh doanh phấn đấu đạt mục tiêu đón 25 triệu lượt khách quốc tế và 150 triệu lượt khách nội địa.

Bà Cao Thị Ngọc Lan, Phó Chủ tịch Thường trực Hiệp hội Du lịch Việt Nam nhấn mạnh: "Vai trò của doanh nghiệp lữ hành đang ngày càng được mở rộng. Doanh nghiệp lữ hành không chỉ là người bán tour. Lữ hành là cầu nối giữa thị trường và điểm đến; là đơn vị đọc tín hiệu nhu cầu, thiết kế sản phẩm, kết nối dịch vụ, tổ chức dòng khách, xử lý rủi ro và góp phần định hình hình ảnh điểm đến trong mắt du khách quốc tế".

Ở góc độ quản lý ngành, ông Hà Văn Siêu, Phó Cục trưởng Cục Du lịch Quốc gia Việt Nam cho biết: "Trong chuỗi giá trị của ngành Du lịch, doanh nghiệp lữ hành có vai trò đặc biệt quan trọng đó là cầu nối giữa thị trường với điểm đến; giữa khách du lịch với hàng không, vận tải, lưu trú, khu, điểm du lịch và các dịch vụ; đồng thời là một trong những lực lượng trực tiếp nghiên cứu thị trường, thiết kế và đưa sản phẩm đến với du khách.

Không gian giao thương B2B, tạo sự kết nối giữa các doanh nghiệp Việt Nam với quốc tế

Từ thực tế trên, ông Hà Văn Siêu thẳng thắn cho rằng, trong bối cảnh nhu cầu và hành vi của khách du lịch thay đổi nhanh, lợi thế tài nguyên tự thân là chưa đủ. Một điểm đến có tài nguyên tốt nhưng sản phẩm đơn điệu, trải nghiệm ít khác biệt, thời gian lưu trú ngắn và mức chi tiêu thấp thì giá trị kinh tế từ du lịch vẫn còn hạn chế. Do đó, yêu cầu đặt ra là phải chuyển mạnh từ khai thác tài nguyên sang kiến tạo giá trị; từ cung cấp dịch vụ đơn lẻ sang xây dựng hệ sinh thái trải nghiệm; từ cạnh tranh chủ yếu bằng giá sang cạnh tranh bằng chất lượng, sự khác biệt, sáng tạo và bản sắc.

Với đơn vị đăng cai, tỉnh Gia Lai đã giới thiệu hệ thống sản phẩm và trải nghiệm du lịch đặc trưng của địa phương, bao gồm du lịch biển Quy Nhơn, du lịch đại ngàn Pleiku, văn hóa cồng chiêng, thiên nhiên - sinh thái, ẩm thực bản địa, golf, nghỉ dưỡng và các sản phẩm liên kết vùng; qua đó định vị Gia Lai như một điểm đến đa trải nghiệm có khả năng kết nối biển, cao nguyên, văn hóa và nghỉ dưỡng trong cùng một hành trình.

Ông Phạm Anh Tuấn, Chủ tịch UBND tỉnh Gia Lai khẳng định: "Quan điểm của Gia Lai rất rõ: Nhà nước kiến tạo; doanh nghiệp dẫn dắt; người dân là chủ thể; du khách là trung tâm. Các doanh nghiệp lữ hành chính là những người đưa tài nguyên trở thành sản phẩm, đưa sản phẩm đến thị trường và đưa du khách đến với điểm đến. Vì vậy, Gia Lai mong muốn cộng đồng doanh nghiệp không chỉ nhìn Gia Lai là một điểm đến mới, mà hãy cùng chúng tôi thiết kế những hành trình mới, kết nối những thị trường mới và tạo ra những sản phẩm mới". ■

Chương trình "Người làm du lịch thế hệ mới"

Chương trình thí điểm "Người làm du lịch thế hệ mới" chính thức được triển khai tạiTP.HCM, hướng tới hình thành lực lượng làm du lịch có khả năng ứng dụng công nghệ, trí tuệ nhân tạo và dữ liệu để kết nối nhu cầu của du khách với sản phẩm, dịch vụ và doanh nghiệp phù hợp. Chương trình được thực hiện theo phương thức xã hội hóa, không sử dụng ngân sách nhà nước.

Chương trình được xây dựng như một mô hình thử nghiệm nhằm kiểm chứng khả năng đưa công nghệ, trí tuệ nhân tạo và dữ liệu vào hoạt động du lịch theo hướng tạo ra giá trị thực tế. Điểm mới của chương trình là người tham gia không chỉ được đào tạo kỹ năng sử dụng công nghệ mà còn được kết nối đồng thời với công cụ, sản phẩm, doanh nghiệp và thị trường để trực tiếp thực hành. Lực lượng tham gia không giới hạn ở những người làm du lịch chuyên nghiệp mà được mở rộng tới những người thường xuyên tiếp xúc, phục vụ hoặc có khả năng kết nối với khách du lịch. Tuy nhiên, các nghiệp vụ chuyên môn vẫn do doanh nghiệp lữ hành và lực lượng chuyên nghiệp thực hiện.

Trên nền tảng đó, công nghệ số, trí tuệ nhân tạo và dữ liệu sẽ được sử dụng để hỗ trợ nhận diện nhu cầu của du khách, tư vấn và xây dựng hành trình, kết nối sản phẩm, dịch vụ phù hợp, hỗ trợ đặt dịch vụ, theo dõi kết quả. Theo định hướng của chương trình, mục tiêu không phải là đưa thêm một công cụ công nghệ vào hoạt động du lịch mà là kiểm chứng khả năng chuyển công nghệ thành năng lực làm việc, khả năng kết nối thị trường và những giá trị thực tế cho người tham gia, doanh nghiệp cũng như du khách.

Chương trình chính thức khởi động ngày 10.8 và được thí điểm đến hết ngày 31.10 trên địa bànTP.HCM. Dự kiến có khoảng 80 đến 120 cá nhân cùng 15 đến 25 doanh nghiệp, nhà cung cấp dịch vụ tham gia. Kết quả thí điểm sẽ được đo lường bằng hiệu quả thực tế, làm cơ sở xem xét hoàn thiện mô hình. Trên cơ sở đánh giá kết quả và ý kiến của cơ quan quản lý, từ tháng 11 chương trình kỳ vọng chuyển sang giai đoạn tiếp theo, phục vụ mùa cao điểm khách quốc tế và từng bước mở rộng mô hình một cách có chọn lọc.

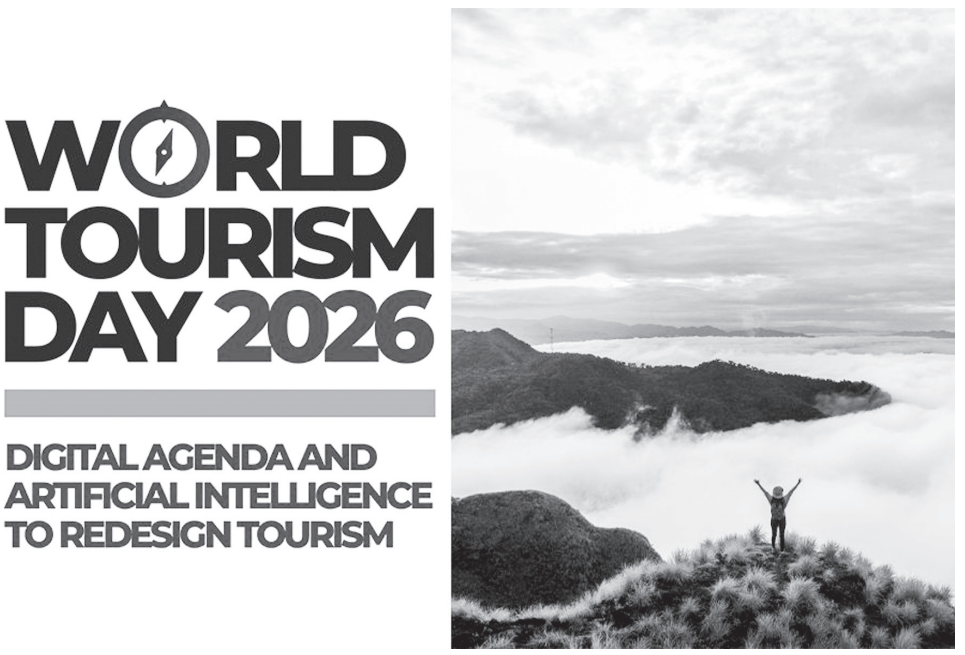
Việc triển khai chương trình cũng đặt trong bối cảnh nhiều doanh nghiệp du lịch đã sử dụng phần mềm quản lý, nhiều điểm đến xây dựng ứng dụng và nhiều dịch vụ được số hóa. Tuy nhiên, số hóa từng công đoạn chưa đồng nghĩa với việc kết nối được toàn bộ hành trình của du khách. Một hệ thống du lịch thông minh không chỉ giúp con người xử lý công việc nhanh hơn mà cần hạn chế việc phải thực hiện lại cùng một công việc ở nhiều khâu khác nhau. Bởi vậy, nền tảng của du lịch thông minh phải là dữ liệu chính xác, được cập nhật, có khả năng kết nối và có chủ thể chịu trách nhiệm.

L.HƯƠNG

Khi trí tuệ nhân tạo "vẽ" lại bản đồ du lịch toàn cầu

● **MẠNH HÀ**

Ngày 27.9, sự chú ý của ngành du lịch thế giới sẽ hướng về El Salvador, khi quốc gia Trung Mỹ này đăng cai Ngày Du lịch Thế giới 2026. Với chủ đề "Chương trình nghị sự số và trí tuệ nhân tạo để tái thiết kế du lịch" (Digital Agenda and Artificial Intelligence to Redesign Tourism), sự kiện không chỉ là một dịp tôn vinh vai trò của du lịch mà còn mở ra cuộc thảo luận về cách công nghệ đang định hình lại toàn bộ hành trình của du khách, từ cảm hứng, lựa chọn điểm đến đến trải nghiệm và quản trị điểm đến.

Công nghệ đang định hình lại toàn bộ hành trình của du khách, từ cảm hứng, lựa chọn điểm đến đến trải nghiệm và quản trị điểm đến

Trí tuệ nhân tạo trở thành tâm điểm

Ngày Du lịch Thế giới được tổ chức vào ngày 27.9 hằng năm, là dịp để cộng đồng quốc tế nhìn nhận những đóng góp của du lịch đối với kinh tế, việc làm, giao lưu văn hóa và phát triển bền vững. Theo Liên Hợp Quốc, du lịch là một trong những ngành kinh tế quan trọng nhất thế giới, tạo sinh kế cho hàng trăm triệu người và có vai trò trực tiếp trong việc thúc đẩy các mục tiêu phát triển bền vững.

Năm 2026 mang một dấu ấn đặc biệt khi El Salvador trở thành quốc gia Trung Mỹ đầu tiên được lựa chọn làm nơi tổ chức sự kiện toàn cầu này. Bộ Du lịch El Salvador cho biết việc lựa chọn này là kết quả của quá trình đề cử tại khu vực châu Mỹ của ONU Turismo và phản ánh sự quan tâm ngày càng lớn của quốc tế đối với sự phát triển du lịch của quốc gia này. Đây cũng là cơ hội để El Salvador giới thiệu hình ảnh một điểm đến đang chuyển mình mạnh mẽ. Từ những bãi biển nổi tiếng với hoạt động lướt sóng, núi lửa, cảnh quan tự nhiên đến các thành phố và di sản văn hóa. ONU Turismo đánh giá tiềm năng của El Salvador nằm ở sự kết hợp giữa biển, thiên nhiên, văn hóa, ẩm thực và du lịch phiêu lưu.

Điểm đáng chú ý nhất của Ngày Du lịch Thế giới 2026 nằm ở chủ đề. Nếu những năm trước tập trung vào đầu tư xanh, hòa bình hay chuyển đổi bền vững, năm 2026 đặt chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo vào trung tâm của cuộc thảo luận.

Chủ đề năm nay nhằm xem xét vai trò của chuyển đổi số và trí tuệ nhân tạo trong việc nâng cao trải nghiệm khách hàng, cải thiện hiệu quả hoạt động và hỗ trợ các mô hình du lịch bền vững. Nói cách khác, công nghệ không còn chỉ là công cụ hỗ trợ ngành du lịch mà đang trở thành một yếu tố có khả năng thay đổi cách ngành này được thiết kế và vận hành. Trí tuệ nhân tạo có thể giúp du khách xây dựng hành trình cá nhân hóa dựa trên sở thích, ngân sách và thời gian; hỗ trợ doanh nghiệp dự báo nhu cầu; phân tích dữ liệu để quản lý dòng khách; hay giúp các điểm đến phân bổ nguồn lực hiệu quả hơn. Những công nghệ này cũng có thể mở rộng khả năng tiếp cận thông tin du lịch đối với người khuyết tật, người cao tuổi và những nhóm du khách có nhu cầu đặc biệt.

Ở cấp độ điểm đến, dữ liệu thời gian thực có thể giúp cơ quan quản lý nhận biết nơi nào đang quá tải, thời điểm nào lượng khách tăng cao hoặc khu vực nào cần được đầu tư thêm hạ tầng. Nếu được triển khai đúng cách, đây là cơ sở để chuyển từ mô hình "đón càng nhiều khách càng tốt" sang mô hình quản trị du lịch cân bằng hơn giữa tăng trưởng kinh tế, chất lượng trải nghiệm và sức chịu tải của môi trường.

Công nghệ phải phục vụ con người

Tuy nhiên, đặt trí tuệ nhân tạo vào trung tâm của ngành du lịch cũng đặt ra những câu hỏi không dễ giải quyết. Công nghệ càng phát triển, yêu cầu về bảo vệ dữ liệu cá nhân, an ninh mạng, tính minh bạch của thuật toán và khả năng tiếp cận công bằng càng trở nên quan trọng. Một nền tảng trí tuệ nhân tạo có thể gợi ý hành trình hoàn hảo cho một du khách có điều kiện sử dụng công nghệ cao, nhưng điều gì xảy ra với những doanh nghiệp nhỏ ở vùng nông thôn chưa có đủ kỹ năng số? Một hệ thống quản lý khách bằng dữ liệu lớn có thể giúp giảm tình trạng quá tải, nhưng quyền riêng tư của du khách phải được bảo vệ như thế nào?

Đó là lý do chủ đề năm 2026 cần được hiểu rộng hơn câu chuyện "ứng dụng trí tuệ nhân tạo". Mục tiêu cuối cùng không phải là biến du lịch thành một ngành hoàn toàn tự động, mà là sử dụng công nghệ để con người có những trải nghiệm tốt hơn, doanh nghiệp hoạt động hiệu quả hơn và cộng đồng địa phương nhận được nhiều lợi ích hơn. Quan điểm này cũng phù hợp với định hướng phát triển du lịch bền vững của Liên Hợp Quốc, trong đó nhấn mạnh rằng tăng trưởng du lịch cần đi cùng công bằng xã hội, khả năng chống chịu, bảo vệ môi trường và đầu tư vào con người.

Trong thông điệp đưa ra nhân Ngày Du lịch Thế giới năm 2026, Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc António Guterres cho biết, trí tuệ nhân tạo đang thay đổi cách du khách lựa chọn điểm đến, cách ngành du lịch vận hành và cách thiết kế các trải nghiệm du lịch. Trí tuệ nhân tạo có thể hỗ trợ củng cố năng lực cho các doanh nghiệp nhỏ, nâng cao chất lượng dịch vụ và tạo ra những cơ hội mới. Tuy nhiên, nếu không được kiểm soát và định hướng phù hợp, trí tuệ nhân tạo có thể dẫn du khách tập trung vào một số ít điểm đến và nền tảng, khiến nhiều điểm đến giàu tiềm năng khác bị bỏ lại phía sau.

Tổng Thư ký Liên Hợp Quốc nhấn mạnh, công nghệ phải phục vụ con người. Người lao động trong ngành du lịch, cộng đồng địa phương và các điểm đến mới nổi phải được tham gia định hình những gì sẽ diễn ra tiếp theo. Điều này đòi hỏi phải đầu tư vào đào tạo kỹ năng số, mở rộng khả năng tiếp cận công nghệ và bảo đảm rằng đổi mới sáng tạo phải mang lại lợi ích cho các điểm đến và cộng đồng những người làm du lịch.

Từ San Salvador, thông điệp quan trọng nhất có lẽ không phải là trí tuệ nhân tạo có thể làm được bao nhiêu việc. Quan trọng hơn là con người sẽ lựa chọn dùng trí tuệ nhân tạo để thiết kế một tương lai du lịch như thế nào - một tương lai đổi mới nhưng không bỏ lại cộng đồng phía sau, tăng trưởng nhưng vẫn bảo vệ thiên nhiên, và số hóa nhưng cuối cùng vẫn đặt con người ở trung tâm. ■

Phục hồi hệ sinh thái đầm Lập An gắn với phát triển du lịch bền vững

TP Huế sẽ triển khai khơi thông và phục hồi hệ sinh thái đầm Lập An gắn với sinh kế cộng đồng và phát triển du lịch sinh thái bền vững. UBND TP Huế giao xã Chân Mây - Lăng Cô, Sở Nông nghiệp và Môi trường phối hợp với các đơn vị liên quan triển khai các nhiệm vụ: Khảo sát đánh giá toàn diện hiện trạng đầm Lập An; khơi thông các khu vực bị bồi lấp; kiểm kê, phân vùng và sắp xếp lại các khu vực nuôi hàu, vẹm, cá lồng để từng bước giảm các hình thức nuôi ảnh hưởng đến môi trường và cảnh quan; kiểm soát nguồn thải và các hoạt động kinh tế quanh đầm Lập An…

Đặc biệt, chú trọng phục hồi nguồn lợi và đa dạng sinh học, tái tạo nguồn lợi thủy sản và nghiên cứu thành lập khu bảo vệ nguồn lợi thủy sản tại đầm Lập An, kết nối với khu bảo tồn biển Bắc Hải Vân. Song song đó là định hướng chuyển đổi mô hình sản xuất gắn với du lịch sinh thái, phát huy vai trò cộng đồng và các tổ chức nghề cá trong quản lý, phát triển sinh kế. Các mô hình du lịch cộng đồng, du lịch sinh thái, kết hợp ẩm thực và trải nghiệm hoạt động nuôi trồng thủy sản sẽ được nghiên cứu triển khai, qua đó nâng cao giá trị kinh tế của khu vực đầm Lập An.

Theo kế hoạch, công tác phục hồi hệ sinh thái đầm Lập An sẽ được triển khai theo lộ trình từ nay đến năm 2030 với kinh phí 13,8 tỉ đồng. Trong thời gian dài vừa qua, tình trạng nuôi hải sản trên đầm Lập An đã có tác động tiêu cực đến môi trường, đặc biệt là đóng cọc xuống đầm và thả nuôi hàu bằng lốp xe cao su. Để phục hồi hệ sinh thái đầm Lập An, TP Huế sẽ định hướng để người dân chuyển sang phương thức nuôi thân thiện với môi trường, sử dụng vật liệu phù hợp thay thế các loại cọc gây ảnh hưởng đến mặt nước. Trong đó, 100% diện tích nuôi hàu được định hướng chuyển sang sử dụng vật liệu nuôi thân thiện với môi trường; các hộ nuôi cá lồng được bố trí về những khu vực có độ sâu, tốc độ dòng chảy và điều kiện môi trường phù hợp. **THÙY AN**

ỦY BAN THƯỜNG VỤ QUỐC HỘI CHO Ý KIẾN DỰ THẢO LUẬT SỬA ĐỔI, BỔ SUNG MỘT SỐ ĐIỀU CỦA LUẬT XUẤT BẢN:

Thống nhất cao với những nội dung giải trình và tiếp thu

● **THU SÂM - XUÂN TRƯỜNG; ảnh: TR.HUẤN**

Tại phiên họp thứ 5 diễn ra cuối tuần qua, Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã cho ý kiến về việc tiếp thu, giải trình, chỉnh lý dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản, dưới sự điều hành của Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh.

Ủy ban Thường vụ Quốc hội đã cho ý kiến về việc tiếp thu, giải trình, chỉnh lý dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản

Báo cáo tóm tắt về việc tiếp thu, giải trình, chỉnh lý dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản, Bộ trưởng Bộ VHTTDL Lâm Thị Phương Thanh cho biết, sau các phiên thảo luận tại Tổ và tại Hội trường của Quốc hội tại kỳ họp không thường lệ thứ nhất, các đại biểu Quốc hội cơ bản thống nhất, tán thành sự cần thiết ban hành Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản.

Hoàn thiện công cụ quản lý trong môi trường số

Bên cạnh đó, các đại biểu Quốc hội đã có nhiều ý kiến quan trọng, xác đáng, trách nhiệm đối với các nội dung cụ thể của dự thảo Luật. Những vấn đề lớn của dự thảo Luật đã được cơ quan chủ trì soạn thảo phối hợp chặt chẽ với cơ quan chủ trì thẩm tra và các cơ quan liên quan nghiên cứu kỹ lưỡng, rà soát tiếp thu, hoàn thiện.

Đến thời điểm hiện nay, dự thảo Luật đã đạt được sự thống nhất cao giữa Chính phủ và cơ quan chủ trì thẩm tra, cụ thể: Thứ nhất, về sự cần thiết phải tăng cường quản lý nhà nước, bảo đảm hài hòa giữa tiền kiểm và hậu kiểm, gắn với yêu cầu bảo đảm an ninh chính trị, tư tưởng, hạn chế tối đa các sai sót: Cơ chế kiểm soát được thiết kế theo ba lớp đối với một số nhóm chủ đề, đề tài liên quan đến lịch sử cách mạng, chủ quyền, an ninh quốc gia, lãnh tụ, lãnh đạo đất nước, anh hùng dân tộc, gồm: Thẩm định của nhà xuất bản; cơ quan chủ quản kiểm tra kết quả thẩm định; cơ quan quản lý nhà nước đọc kiểm tra lưu chiểu và cho ý kiến trước khi phát hành.

Việc tăng cường kiểm soát đối với một số nhóm xuất bản phẩm đặc thù nhằm nâng cao trách nhiệm của nhà xuất bản, của cơ quan chủ quản, cơ quan quản lý nhà nước trong quy trình xuất bản và công tác quản lý nhà nước trong quy trình xuất bản. Thứ hai, về các chính sách của Nhà nước phát triển hoạt động xuất bản: Dự thảo Luật quy định khung chính sách trong Luật và áp dụng pháp luật có liên quan; tập trung hỗ trợ phát triển xuất bản, chuyển đổi số, xuất bản điện tử, văn hóa đọc, hỗ trợ tác giả, đồng bào dân tộc thiểu số và các địa bàn khó khăn; hội nhập quốc tế trong hoạt động xuất bản. Đồng thời, có các chính sách đào tạo, thu hút và phát triển nguồn nhân lực, phát huy vai trò hội, hiệp hội (như Hội Xuất bản Việt Nam, Hiệp hội in Việt Nam và hội in các tỉnh, khu vực) đáp ứng yêu cầu phát triển ngành xuất bản.

"Về sự cần thiết phải tăng cường quản lý nhà nước, bảo đảm hài hòa giữa tiền kiểm và hậu kiểm, gắn với yêu cầu bảo đảm an ninh chính trị, tư tưởng, hạn chế tối đa các sai sót: Cơ chế kiểm soát được thiết kế theo ba lớp đối với một số nhóm chủ đề, đề tài liên quan đến lịch sử cách mạng, chủ quyền, an ninh quốc gia, lãnh tụ, lãnh đạo đất nước, anh hùng dân tộc, gồm: Thẩm định của nhà xuất bản; cơ quan chủ quản kiểm tra kết quả thẩm định; cơ quan quản lý nhà nước đọc kiểm tra lưu chiểu và cho ý kiến trước khi phát hành..."

(Bộ trưởng LÂM THỊ PHƯƠNG THANH)

Thứ ba, đối với các quy định về hoạt động có tính chất xuất bản trên không gian mạng, xuyên biên giới, bảo vệ quyền tác giả: Dự thảo quy định các biện pháp ngăn chặn việc tổ chức, cá nhân đưa sản phẩm, tài liệu có nội dung vi phạm ra công chúng dưới hình thức xuất bản phẩm; bổ sung quy định về quản lý nhà nước, các hành vi bị nghiêm cấm đối với việc phổ biến sản phẩm thông tin có tính chất xuất bản trên không gian mạng. Đồng thời, bổ sung quy định về quản lý hoạt động xuất bản trên môi trường số, xuyên biên giới, bảo vệ quyền tác giả, các quy định về sử dụng trí tuệ nhân tạo (AI) trong hoạt động xuất bản. Các điều cấm và quy định bổ sung phải bảo đảm phù hợp với các điều ước quốc tế mà Việt Nam là thành viên và các quy định khác của pháp luật có liên quan.

Thứ tư, về mô hình tập đoàn xuất bản, truyền thông quốc gia và cơ quan chủ lực xuất bản, truyền thông quốc gia, dự thảo Luật quy định theo hướng tạo cơ sở pháp lý cho việc hình thành, phát triển các mô hình tổ chức xuất bản phù hợp, phát huy vai trò của các cơ quan chủ lực trong lĩnh vực xuất bản, truyền thông; quy định chức năng, nhiệm vụ, trách nhiệm và cơ chế quản lý, phù hợp với yêu cầu phát triển ngành xuất bản trong tình hình mới. Thứ năm, về khắc phục bất cập thực tiễn và hoàn thiện công cụ quản lý trong môi trường số, dự thảo Luật xác định rõ hơn trách nhiệm của các chủ thể tham gia hoạt động xuất bản, đơn giản hóa thủ tục hành chính; tăng cường tự chủ và thực hiện hậu kiểm; bỏ quy định về tạm dừng hoạt động xuất bản. Đồng thời, hoàn thiện các quy định về quản lý nhập khẩu xuất bản phẩm, phòng chống in lậu, vi phạm bản quyền; quy định trách nhiệm của nền tảng trung gian và nền tảng xuyên biên giới trong môi trường số.

Bộ trưởng Lâm Thị Phương Thanh cho biết, ngoài các nội dung nêu trên, Chính phủ đã tiếp thu nhiều ý kiến của các đại biểu Quốc hội cả về nội dung và kỹ thuật lập pháp của dự thảo Luật như thể hiện trong Báo cáo đầy đủ gửi đến Ủy ban Thường vụ Quốc hội.

Khẩn trương hoàn thiện hồ sơ trình Quốc hội xem xét

Báo cáo tóm tắt ý kiến về việc Chính phủ tiếp thu, giải trình, chỉnh lý dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản, Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội Nguyễn Đắc Vinh cho biết, Thường trực Ủy ban nhận thấy Chính phủ đã chỉ đạo cơ quan chủ trì soạn thảo phối hợp chặt chẽ với cơ quan chủ trì thẩm tra và các cơ quan có liên quan; nghiêm túc tiếp thu, giải trình đầy đủ ý kiến của Ủy ban Thường vụ Quốc hội, Báo cáo thẩm tra của Ủy ban Văn hóa và Xã hội, ý kiến của các vị đại biểu Quốc hội phát biểu tại Tổ và tại Hội trường, ý kiến của các Đoàn đại biểu Quốc hội.

Thường trực Ủy ban cơ bản thống nhất với các nội dung giải trình, tiếp thu, chỉnh lý dự thảo Luật của Chính phủ và các dự thảo Luật đã được chỉnh lý. Nội dung tiếp thu, giải trình, chỉnh lý đã đáp ứng yêu cầu về tính hợp hiến, hợp pháp, đồng bộ của hệ thống pháp luật. Thường trực Ủy ban nhận thấy dự thảo Luật đã đủ điều kiện trình Quốc hội xem xét, thông qua tại kỳ họp không thường lệ thứ nhất, Quốc hội khóa XVI. Đề nghị Chính phủ tiếp tục chỉ đạo rà soát, hoàn thiện báo cáo và dự thảo Luật trình Quốc hội; bảo đảm tính đồng bộ, thống nhất; đồng thời ban hành đầy đủ, kịp thời các văn bản quy định chi tiết để nâng cao tính khả thi, hiệu quả thi hành Luật.

Chủ nhiệm Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội Nguyễn Đắc Vinh cho biết, dự thảo Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của Luật Xuất bản, sau khi tiếp thu, chỉnh lý gồm ba điều, không thay đổi về số điều so với dự thảo Luật đã trình Quốc hội. Trong đó, sửa đổi, bổ sung 30/54 điều, bãi bỏ 7 điều, gộp Điều 28 và Điều 29 thành một điều quy định về nộp và quản lý xuất bản phẩm lưu chiểu, nộp xuất bản phẩm cho Thư viện Quốc gia Việt Nam.

Kết luận nội dung thảo luận, Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh cho biết, Ủy ban Thường vụ Quốc hội thống nhất rất cao với những nội dung giải trình và tiếp thu, cũng như ý kiến của Ủy ban Văn hóa và Xã hội. Phó Chủ tịch Quốc hội Nguyễn Thị Thanh đề nghị các cơ quan khẩn trương hoàn thiện hồ sơ để gửi các đại biểu Quốc hội và trình Quốc hội xem xét, biểu quyết thông qua theo chương trình kỳ họp. ■

"Mạch ngầm thuần hậu" làm nên sức sống di sản

Bài, ảnh: KHÁNH CHI

Mạch ngầm thuần hậu chính là những giá trị văn hóa được người Hội An gìn giữ qua nhiều thế hệ, và cũng chính là "mạch neo" giữ hồn phố, giữ giá trị cộng đồng của Hội An, nuôi dưỡng suối nguồn cho tương lai.

Hội An đã đứng vững qua hàng trăm năm không chỉ nhờ những giá trị kiến trúc, cảnh quan hay vị thế của một thương cảng xưa. Sức sống của di sản này còn được tạo nên từ một cộng đồng với những nếp sống, cách ứng xử và giá trị văn hóa được trao truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác.

Những "sứ giả di sản" bình dị của Hội An

Không chỉ kể những câu chuyện về một đô thị di sản, sự kiện "Hồn phố trăm năm - Mạch ngầm thuần hậu" diễn ra cuối tuần qua tại Hội An (TP Đà Nẵng) còn kết nối, tôn vinh những con người, nghề truyền thống và giá trị văn hóa đã góp phần làm nên sức sống của Hội An qua hàng trăm năm. Đây cũng là dịp để cộng đồng, nghệ nhân, doanh nghiệp và những người yêu Hội An cùng nhìn lại trách nhiệm gìn giữ, trao truyền những giá trị ấy cho tương lai.

Không gian triển lãm và giới thiệu về chín "sứ giả di sản" là những nhân vật trong ấn phẩm "Ngày nảy ngày nay ở Hội An", kể những câu chuyện đời thường về nếp sống giản dị, chân tình của người dân Hội An. Đặc biệt, triển lãm "Nghệ thuật từ những bàn tay Phố Hội" giới thiệu những nghệ nhân, nghệ sĩ với hành trình giữ nghề truyền thống, sáng tạo gắn với chất liệu và đời sống văn hóa của xứ Quảng, của Hội An. Qua những câu chuyện và tác phẩm ấy, di sản không còn được nhìn nhận đơn thuần như những giá trị thuộc về quá khứ. Di sản hiện diện trong đôi bàn tay của nghệ nhân, trong lao động sáng tạo, trong nghề nghiệp và trong chính đời sống thường nhật của cộng đồng. Đây cũng là cách tiếp cận phù hợp với yêu cầu bảo tồn di sản trong đời sống đương đại: Người dân phải là chủ thể của di sản, còn các hoạt động văn hóa cần tạo điều kiện để cộng đồng tiếp tục thực hành, trao truyền và làm giàu những giá trị vốn có.

Ba trụ cột cùng chung tay vì di sản

Bàn tròn di sản "Hồn phố trăm năm - Mạch ngầm thuần hậu" được tổ chức tại đình làng Hội An trong khuôn khổ sự kiện lại tập trung vào câu chuyện của ba trụ cột: Chính quyền (thể hiện cái Tầm) - Doanh nghiệp và Trí thức (cái Tâm) - Nghệ nhân và người dân (cái Thần) trong câu chuyện giữ gìn, bảo tồn di sản xưa, nay và tương lai. Đặc biệt, các khách mời và người tham dự đã chia sẻ rất nhiều về sự lan tỏa của đề án "Hội An - Nhân tình thuần hậu", được khởi xướng vào cuối năm 2018.

Từ phía cơ quan quản lý, ông Phạm Phú Ngọc, Giám đốc Trung tâm Bảo tồn Di sản Văn hóa thế giới Hội An cùng ông Võ Phùng, nguyên Giám đốc Trung tâm Văn hóa - Thể thao & Truyền thanh - Truyền hình Hội An (nay là Trung tâm Bảo tồn Di sản VHTG Hội An) đã chia sẻ về những tâm huyết, sự lan tỏa của đề án qua thời gian thực hiện, tạo nên sự chuyển biến rất tích cực trong nhận thức của người dân và đã trở thành một "thương hiệu" khi nhắc đến một Hội An: Nhân tình thuần hậu trong nếp sống, nếp nghĩ và hành vi của người Hội An từ bao đời nay. Từ đó, cùng nhìn nhận sâu sắc hơn về câu chuyện bảo tồn, phát triển di sản và du lịch phố cổ.

Ông Võ Phùng cũng là người khởi xướng, tâm huyết với đề án từ những ngày đầu mới hình thành đã chia sẻ: Hội An từ xa xưa đến nay vốn thuần hậu, hội nhập và cởi mở, kín đáo nhưng không khép kín, không vượt quá ngưỡng cho phép. Bộ tiêu chí ứng xử xây dựng trên nguyên tắc hướng đến tất cả cộng đồng cư dân Hội An và cả những người ở nơi khác đến Hội An làm ăn sinh sống và với cả du khách. Chính vì Hội An luôn cởi mở, hội nhập với "khách" nên khi "khách" đến Hội An cũng sẽ nên hòa nhập, tuân theo những nguyên tắc ứng xử văn hóa của cộng đồng Hội An.

Du khách tìm hiểu câu chuyện về những nhân vật "sứ giả di sản"

Du khách xem triển lãm trong khuôn khổ sự kiện "Hồn phố trăm năm - Mạch ngầm thuần hậu"

Tháng 12.2018, UBND thành phố Hội An (cũ) chính thức công bố đề án, giao cho Trung tâm VH-TT & TT-TH Hội An chủ trì phác thảo, xây dựng, tổ chức, tập trung vào bốn nội dung chính, chín nội dung vận động nhân dân thực hiện thông qua biểu hiện cụ thể bằng hành vi và lời nói và được cụ thể hóa thành các thông điệp trọng điểm, phân chia thành ba nhóm cụ thể: Đạo đức; Chấp hành luật giao thông; Môi trường - buôn bán - xã hội. Thông qua đó, vận động người dân giữ lấy nếp thuần hậu trong ứng xử, sống hiếu thảo, biết nhường nhịn, giúp đỡ, thực hiện các quy định nơi công cộng, giữ gìn vệ sinh môi trường, buôn bán và sinh hoạt văn minh, thân thiện.

Từ câu chuyện Đề án "Hội An - Nhân tình thuần hậu", bàn tròn cũng đặt ra câu chuyện về trách nhiệm xã hội hóa, từ góc nhìn của những doanh nghiệp đồng hành với di sản. Không chỉ hỗ trợ tổ chức các hoạt động văn hóa, nguồn lực xã hội còn có thể được kết nối để tái đầu tư cho di sản, tạo những chiếc cầu nối ký ức giữa các thế hệ. Trong khi đó, tiếng nói của nghệ nhân và những nhân vật đời thường được đặt ở vị trí trung tâm, bởi chính họ đang góp phần "chép sử Phố Hội" bằng công việc, nghề nghiệp và sức sáng tạo mỗi ngày. Họ là những "sứ giả di sản", có những chân dung đã được giới thiệu ở triển lãm văn hóa, đang góp phần "chép sử Phố Hội" bằng chính sức lao động và sự sáng tạo mỗi ngày. Một sản phẩm thủ công, một nghề truyền thống, một nếp sống hay một câu chuyện đời thường, khi được tiếp tục thực hành, đều có thể trở thành một phần của dòng chảy di sản. Sự tham gia của doanh nghiệp, trí thức đặt ra câu chuyện về trách nhiệm xã hội và khả năng huy động nguồn lực để tái đầu tư cho di sản, tạo cầu nối giữa các thế hệ và góp phần duy trì ký ức văn hóa của cộng đồng.

Cách đặt vấn đề này cho thấy bảo tồn di sản không thể chỉ là nhiệm vụ của cơ quan quản lý văn hóa. Để di sản thực sự sống trong đời sống đương đại, cần có sự tham gia của nhiều chủ thể, trong đó cộng đồng địa phương giữ vai trò đặc biệt quan trọng. Di sản chỉ thực sự có sức sống khi được cộng đồng quan tâm, thực hành và tiếp nối. Những nguồn lực bên ngoài, khi biết lắng nghe cộng đồng địa phương và tôn trọng những giá trị vốn có, có thể trở thành cầu nối để di sản được lan tỏa rộng hơn mà vẫn giữ được căn tính.

Giữ "mạch ngầm" cho mai sau

Từ góc nhìn đó, bàn tròn di sản "Hồn phố trăm năm - Mạch ngầm thuần hậu" không đơn thuần là một sự kiện văn hóa mà còn là dịp để cộng đồng cùng nhìn lại những giá trị đang tạo nên sức sống cho Hội An, đồng thời khơi dậy trách nhiệm chung trong việc gìn giữ và trao truyền.

Sự tham gia Legacy Brand và Hoianese, hai đơn vị cố vấn chiến lược, đồng tổ chức và đồng hành cùng chương trình đều được sáng lập bởi những người yêu mến và chọn Hội An làm quê hương thứ hai cho thấy một chiều kích khác trong hành trình bảo tồn di sản. Bên cạnh nguồn lực của chính quyền và cộng đồng bản địa, ngày càng có thêm những cá nhân, doanh nghiệp, những người từ nơi khác đến Hội An, yêu mến Hội An tìm cách đóng góp cho đời sống văn hóa địa phương bằng chuyên môn, nguồn lực và sự gắn bó của mình.

Điều đáng chú ý là câu chuyện xã hội hóa trong sự kiện không chỉ dừng ở việc hỗ trợ kinh phí hay tổ chức một hoạt động văn hóa. Quan trọng hơn là cách các nguồn lực bên ngoài tìm thấy sự kết nối với cộng đồng địa phương, từ đó góp phần giới thiệu những con người, nghề nghiệp và giá trị văn hóa vốn đã được người Hội An gìn giữ qua nhiều thế hệ.

Đại diện Ban Tổ chức, Legacy Brand và Hoianese cho rằng Hội An đứng vững hàng trăm năm qua nhờ "mạch ngầm thuần hậu" ấy. Việc nuôi dưỡng mạch ngầm ấy cho 300 năm sau là trách nhiệm chung của người dân bản địa và những ai trót yêu mảnh đất này. Trong hành trình ấy, sự cộng hưởng giữa chính quyền, cộng đồng, nghệ nhân, trí thức và doanh nghiệp có thể tạo thêm nguồn lực cho bảo tồn, nhưng điều quan trọng hơn là cùng hướng về một giá trị chung: Giữ cho hồn phố không chỉ còn trong ký ức, mà tiếp tục hiện hữu trong đời sống hôm nay và được trao truyền cho những thế hệ mai sau. ■

PHIM HÌNH SỰ TRÊN MÀN ẢNH NHỎ:

Từ phá án đến những lát cắt đời sống

● **ĐÌNH TOÁN**

Bên cạnh dòng phim gia đình đang chiếm ưu thế, phim hình sự ngày càng tạo được dấu ấn bằng cách kể mới, nhịp điệu nhanh và những câu chuyện vượt ra ngoài khuôn khổ phá án. Khi vụ án trở thành điểm mở để đi sâu vào số phận, tâm lý nhân vật và những vấn đề của đời sống, dòng phim này đang tìm thấy sức hút riêng với khán giả.

Muôn màu muôn vẻ

Từ những vụ án ly kỳ, hành trình truy tìm sự thật đến số phận và tâm lý con người phía sau mỗi vụ án, phim hình sự đang tìm nhiều cách làm mới để giữ chân người xem. Sức hút vì thế không còn nằm riêng ở câu chuyện phá án, mà được mở rộng bằng những vấn đề đời sống, những xung đột xã hội và chiều sâu nhân vật.

Lửa trắng của đạo diễn Bùi Quốc Việt là một trong những tác phẩm tạo dấu ấn khi khai thác những góc cạnh gai góc của cuộc chiến chống tội phạm ma túy. Thay vì phân tuyến chính - tà theo lối một chiều, phim xây dựng hệ thống nhân vật nhiều lớp, cài cắm yếu tố nội gián và những bí mật phía sau mỗi con người. Động cơ, quá khứ, những tổn thương được hé lộ dần khiến diễn biến vụ án thêm khó đoán.

Sức hút của *Lửa trắng* còn đến từ cách kéo khán giả vào cuộc phá án. Qua từng tập, người xem phải tự đặt giả thuyết, lần theo manh mối, phán đoán động cơ của nhân vật. Những thông tin được cài cắm và hé mở từng bước giúp mạch phim duy trì độ căng, tạo cảm giác khán giả cũng đang cùng các nhân vật đi tìm sự thật.

Nếu *Lửa trắng* đi sâu vào cuộc chiến chống tội phạm ma túy, *Trời cao nguyên xanh* lại đưa người xem đến Tây Nguyên đại ngàn. Sau vẻ bình yên của buôn làng là những cuộc đấu trí âm thầm nhằm bảo vệ cuộc sống người dân trước các âm mưu kích động, chia rẽ khối đại đoàn kết dân tộc. Bộ phim được phát triển từ chất liệu của một chuyên án có thật tại Tây Nguyên.

Theo NSƯT Nguyễn Mai Hiền, đạo diễn phim, ê kíp lựa chọn câu chuyện từ chính chất liệu đời sống, qua đó khắc họa lực lượng an ninh trong cả công việc lẫn đời thường. Bên cạnh sự kiên định, bản lĩnh khi thực hiện nhiệm vụ là những con người với tình cảm, trách nhiệm và những mối quan hệ gần gũi. Cách khai thác này giúp tác phẩm có sắc thái riêng, tránh đi lại mô típ hình sự quen thuộc.

"Lửa trắng" tạo sức hút khi khai thác câu chuyện về cảnh sát chìm Ảnh: VFC

Những vụ án hình sự đan xen câu chuyện đời thường tạo nên sức hấp dẫn của "Trời cao nguyên xanh"

Việc ghi hình tại nhiều địa điểm ở Tây Nguyên, trong điều kiện địa hình phức tạp và thời tiết không thuận lợi, cũng mang đến cho phim những khuôn hình chân thực, giàu sức gợi. Không gian, bối cảnh và chất liệu đời sống thực góp phần tăng độ tin cậy cho câu chuyện, đồng thời làm rõ hơn môi trường mà các nhân vật phải đối diện.

Từ *Lửa trắng* đến *Trời cao nguyên xanh*, có thể thấy phim hình sự Việt đang mở rộng biên độ kể chuyện. Cuộc truy bắt vẫn là trục kịch tính, nhưng phía sau đó ngày càng hiện rõ hơn những câu chuyện về con người, số phận và các vấn đề của đời sống đương đại.

Từ hành trình phá án đến chiều sâu số phận

Nếu trước đây, phim hình sự trên sóng truyền hình thường đi theo công thức quen thuộc: Vụ án xảy ra, lực lượng chức năng vào cuộc điều tra rồi tiến tới màn đối đầu với tội phạm, thì nay cách kể đã có nhiều thay đổi. Sức hút không còn nằm ở riêng câu hỏi "ai là thủ phạm", mà được tạo nên từ hành trình đi tìm sự thật, những góc khuất phía sau vụ án và số phận của những con người bị cuốn vào vòng xoáy tội phạm.

Một trong những thay đổi dễ nhận thấy là cách xây dựng nhân vật. Hình ảnh người chiến sĩ công an vẫn được khắc họa với bản lĩnh, sự kiên định trong đấu tranh với tội phạm, nhưng không còn chỉ hiện diện trong tư cách người thực thi nhiệm vụ. Phía sau những chuyên án còn là áp lực nghề nghiệp, những tổn thương cá nhân và các mối quan hệ đời thường.

Ở phía đối lập, nhân vật tội phạm cũng không nhất thiết được xây dựng theo kiểu một chiều, chỉ có sự độc ác. Khi động cơ, hoàn cảnh và quá trình trượt dài được lý giải thuyết phục, cuộc đấu tranh giữa chính và tà có thêm chiều sâu. Người xem vì thế không chỉ dõi theo diễn biến vụ án mà còn có thể nhìn rõ hơn những nguyên nhân, lựa chọn và bước ngoặt đẩy một con người đến hành vi phạm tội.

Cùng với chiều sâu nhân vật, chất liệu thực tế đang trở thành một hướng khai thác đáng chú ý. Những vụ án, chuyên án hoặc vấn đề từng xuất hiện trong đời sống khi được đưa lên màn ảnh giúp câu chuyện tăng độ tin cậy và tạo cảm giác gần với thực tế hơn.

Tuy nhiên, sức nặng của chất liệu thật không nằm ở việc tái hiện nguyên xi sự kiện. Quan trọng hơn là cách chuyển hóa thành câu chuyện có nhịp điệu, kịch tính và góc nhìn riêng. Khi yếu tố nghiệp vụ được đặt trong một mạch kể giàu cảm xúc, khán giả vừa được cuốn vào hành trình khám phá, vừa có cơ hội nhìn sâu hơn vào những vấn đề xã hội phía sau mỗi vụ án.

Cách tạo tương tác với người xem cũng đang trở thành một phần quan trọng trong sức hút của phim hình sự. Khán giả hôm nay không còn muốn ngồi chờ câu chuyện được kể theo một chiều; họ thích suy đoán, đặt giả thuyết, phát hiện manh mối và tranh luận về động cơ của nhân vật.

Bởi vậy, những kịch bản biết cài cắm thông tin vừa đủ, tạo cú đảo chiều hợp lý và giữ bí mật đến đúng thời điểm thường có lợi thế trong việc giữ chân người xem. Khi khán giả cảm thấy mình cũng đang lần theo dấu vết, ghép nối dữ kiện để tìm ra sự thật, trải nghiệm xem phim trở nên chủ động và hấp dẫn hơn.

Những thay đổi trong cách kể, xây dựng nhân vật và khai thác chất liệu đời sống đang giúp phim hình sự mở rộng sức hút trên màn ảnh nhỏ. Vụ án vẫn là trục chính để tạo kịch tính, nhưng không còn là đích đến duy nhất. Phía sau mỗi cuộc điều tra còn là số phận con người, những lựa chọn, những góc khuất và các vấn đề xã hội được đặt ra từ chính câu chuyện.

Sức hút của phim hình sự đến từ những màn truy bắt, đấu trí căng thẳng, nhưng điều khiến khán giả ấn tượng lại thường nằm ở câu chuyện phía sau vụ án: Những số phận, những lựa chọn và cả những ngã rẽ có thể đẩy một con người sang phía bên kia của lằn ranh. ■

Sao nhập ngũ lần đầu đến Trường Sa

Lần đầu tiên sau 16 mùa phát sóng, hành trình của *Sao nhập ngũ* vươn ra quần đảo Trường Sa. Giữa biển trời Tổ quốc, tám nghệ sĩ sẽ trải qua những ngày huấn luyện, sinh hoạt trong môi trường quân ngũ, đồng thời có cơ hội hiểu hơn về cuộc sống và nhiệm vụ của cán bộ, chiến sĩ nơi đảo xa.

Với chủ đề *Tổ quốc nơi đầu sóng*, mùa thứ 17 quy tụ Phan Mạnh Quỳnh, Văn Mai Hương, Quốc Trường, Thúy Ngân, Châu Bùi, Erik, Minh Trang và Tuấn Dương. Tạm rời sân khấu, phim trường cùng nhịp sống quen thuộc, các nghệ sĩ bước vào những ngày rèn luyện, thực hiện nhiệm vụ giữa trùng khơi.

Ông Lê Anh Ngọc, Phó Giám đốc Viettel Media cho biết, Trường Sa là mong muốn lớn của đội ngũ sản xuất, đồng thời cũng là thử thách khó khăn nhất từ trước đến nay. Mục tiêu của ê kíp không dừng ở việc ghi lại quá trình huấn luyện của các nghệ sĩ, mà hướng tới chuyển tải chân thực đời sống, công việc và tinh thần của cán bộ, chiến sĩ cùng nhân dân đang ngày đêm bám đảo, giữ biển. Toàn bộ quá trình ghi hình được thực hiện theo những quy định nghiêm ngặt của môi trường quân đội. Các thành viên phải thích nghi với điều kiện sinh hoạt tối giản, chấp hành nền nếp, kỷ luật và những yêu cầu bảo đảm an toàn tại đảo xa.

Ngoài thử thách thể lực, hành trình tại Trường Sa còn đưa các nghệ sĩ đến gần hơn với đời sống của người lính. Qua những bài huấn luyện, bữa cơm và khoảnh khắc giữa biển trời Tổ quốc, hình ảnh cán bộ, chiến sĩ hiện lên bình dị, gần gũi nhưng đầy bản lĩnh và trách nhiệm.

Sao Nhập Ngũ 2026 - Tổ quốc nơi đầu sóng đang phát sóng vào 20h45 thứ Năm hằng tuần trên QPVN và 21h00 trên HTV7, YouTube, TV360. **B.TRƯỜNG**

Sức ép "viral" và giới hạn của sáng tạo

● TRUNG NGHĨA

Truyền hình thực tế và các nền tảng số đang đưa nghệ sĩ, âm nhạc đến với công chúng nhanh hơn, rộng hơn bao giờ hết. Cùng với cơ hội ấy, cuộc đua giành lượt xem, lượt thích và độ "viral" cũng kéo theo những biểu hiện đáng lo: Ca từ dễ dãi, nội dung gây sốc, hình ảnh phản cảm được sử dụng như một cách tạo chú ý. Sáng tạo cần được rộng cửa, nhưng không thể trở thành tấm áo che cho những biểu đạt vượt quá giới hạn.

Xây dựng môi trường âm nhạc lành mạnh cần trách nhiệm từ người sáng tạo, đơn vị phát hành, nền tảng số đến công chúng

Ảnh minh họa AI

Lượt xem trở thành "thước đo"

Nếu trước đây một nghệ sĩ thường phải đi qua album, MV hay những sân khấu lớn để đến gần công chúng, thì hôm nay con đường ấy có thể bắt đầu từ một tiết mục truyền hình thực tế, một khoảnh khắc bất ngờ hay vài chục giây video lan truyền trên mạng xã hội. Sân khấu, truyền hình và không gian số ngày càng kết nối chặt, làm thay đổi cả cách âm nhạc được sản xuất, quảng bá lẫn tiếp nhận.

Những chương trình âm nhạc thực tế như *Anh trai vượt ngàn chông gai*, *Tỉnh hà "say hi"* cho thấy khá rõ xu hướng này. Một tiết mục không kết thúc khi chương trình lên sóng. Sau đó là hàng loạt video ngắn, bản cắt màn trình diễn, hậu trường, bình luận và các cuộc thảo luận trên mạng xã hội. Khán giả xem chương trình rồi tiếp tục bình chọn, chia sẻ, làm nội dung, đưa những khoảnh khắc yêu thích trở lại dòng chảy mạng xã hội. Sức nóng của một tiết mục vì vậy có thể kéo dài nhiều ngày, thậm chí lâu hơn thời lượng phát sóng ban đầu.

Các nền tảng trực tuyến cũng mở rộng đáng kể đường đi của một sản phẩm âm nhạc. MV, album hay clip biểu diễn có thể nhanh chóng tiếp cận lượng khán giả lớn mà không bị giới hạn bởi không gian của sân khấu truyền thống. Nghệ sĩ trẻ có thêm cơ hội bước vào thị trường; âm nhạc cũng gắn ngày càng chặt với hình ảnh, thời trang, nội dung giải trí, cộng đồng người hâm mộ và cách thức phân phối trên môi trường số.

Nhưng chính ở đây xuất hiện một áp lực khác. Lượt xem, lượt thích, thứ hạng và khả năng "viral" ngày càng dễ được xem như bằng chứng cho thành công. Cuộc đua giành sự chú ý không dừng ở cách quảng bá, mà có thể len thẳng vào quá trình sáng tạo.

Thực tế cho thấy, một ca khúc càng gây tranh cãi càng dễ kéo theo bình luận, chia sẻ và những cuộc tranh luận dây chuyền. Ca từ nhạy cảm, ngôn ngữ dung tục, hình ảnh gây sốc bởi vậy có nguy cơ trở thành một thứ "mồi" để câu tương tác. Ranh giới giữa thử nghiệm nghệ thuật có chủ đích với việc cố tình gây chú ý bằng những yếu tố phản cảm cũng trở nên khó phân định hơn.

Trường hợp album *HVL* của rapper MCK là một ví dụ gần đây. Album phát hành ngày 17.6.2026, gồm 30 ca khúc và nhanh chóng tạo hiệu ứng trên các nền tảng nhạc số. Nhiều bài đạt lượng nghe lớn, album từng đứng thứ 4 bảng xếp hạng Top Albums Debut Global của Spotify. Song cùng với sức nóng ấy là những phản ứng về ngôn từ bị cho là tục tĩu, phản cảm và một số hình ảnh, ẩn dụ được liên hệ với chất kích thích.

Ngày 28.7, Sở Văn hóa và Thể thao TP.HCM mời MCK làm việc để trao đổi, làm rõ các nội dung được phản ánh. Sau đó, nam rapper lên tiếng nhận thiếu sót trong việc sử dụng ngôn từ và chủ động gỡ 19 trong tổng số 30 ca khúc khỏi các nền tảng để chỉnh sửa trước khi xem xét phát hành trở lại.

Câu chuyện này không đứng riêng lẻ. Trước đó, nhiều sản phẩm của Jack, B Ray, Andree cùng một số nghệ sĩ trẻ từng gây tranh luận vì ca từ, cách chơi chữ hoặc hình ảnh bị đánh giá lệch chuẩn, phản cảm, thậm chí gợi liên tưởng đến chất cấm. Tháng 10.2025, cơ quan chức năng tại TP.HCM đã có động thái chấn chỉnh đối với một số biểu hiện lệch chuẩn trong hoạt động âm nhạc, trong đó nhiều ca khúc và nghệ sĩ được nêu cụ thể.

Vấn đề đặt ra không phải nghệ sĩ có được quyền phá cách hay không. Điều đáng bàn là giới hạn nào khiến một thử nghiệm nghệ thuật trượt sang dễ dãi, dung tục; và việc gây tranh cãi liệu có đang được một số người sử dụng như cách ngắn nhất để giành sự chú ý giữa thị trường ngày càng chật chội.

Đừng để "viral" lấn át sáng tạo

ThS Lê Thị Thoa, Trường Khoa học liên ngành và Nghệ thuật, ĐHQG Hà Nội cho rằng, nghệ sĩ có quyền làm mới mình, tìm cách tạo sức hút với khán giả, song sáng tạo vẫn cần được đặt trong những chuẩn mực đạo đức và thuần phong mỹ tục. Một sản phẩm có thể hiện đại, táo bạo, khác biệt, nhưng nếu thiếu tính nhân văn thì khó tạo nên giá trị bền vững.

Quan điểm này càng đáng chú ý khi đối tượng tiếp nhận âm nhạc trên các nền tảng số ngày càng trẻ. Một câu hát, một hình ảnh, thậm chí vài giây của MV có thể thoát khỏi sản phẩm gốc, được cắt ra, đăng lại và lan truyền tới những nhóm công chúng mà nghệ sĩ ban đầu chưa chắc đã hướng tới.

PGS.TS Bùi Hoài Sơn, Đại biểu Quốc hội hoạt động chuyên trách tại Ủy ban Văn hóa và Xã hội của Quốc hội nhận định, sự xuất hiện và lan truyền nhanh của những sản phẩm có ca từ dung tục, nội dung dễ dãi, hình ảnh phản cảm là vấn đề đáng lo trong đời sống văn hóa số. Nghệ thuật cần khuyến khích tìm tòi và khác biệt, nhưng sự mới mẻ không thể là lý do biện minh cho dung tục, phản cảm. Mỗi lựa chọn nghệ thuật đều kéo theo tác động đối với công chúng và môi trường văn hóa.

Thách thức của công tác quản lý hiện nay nằm ngay ở tốc độ của môi trường số. Chỉ vài giờ sau khi phát hành, một sản phẩm đã có thể đến với lượng người xem rất lớn. Một khi nội dung bị sao chép, cắt ghép, đăng lại trên nhiều tài khoản và nhiều nền tảng, việc gỡ bản gốc cũng khó thu hồi hết những gì đã lan truyền. Trường hợp một số nội dung từ album *HVL* vẫn được đăng lại sau khi bản gốc bị gỡ cho thấy khá rõ độ trễ này.

Nếu luôn chờ đến lúc dư luận phản ứng rồi mới xử lý, cơ quan quản lý dễ rơi vào thế chạy theo sự việc. Bài toán vì vậy cần được đặt từ sớm hơn, ngay trong chuỗi sản xuất và phân phối sản phẩm âm nhạc.

Trách nhiệm trước hết thuộc về người sáng tạo. Nghệ sĩ có quyền lựa chọn ngôn ngữ biểu đạt, nhưng cũng phải hiểu sản phẩm của mình có thể đi đến đâu và tác động tới ai. Đơn vị sản xuất, phát hành cần nâng vai trò biên tập, thay vì đặt phần lớn sự quan tâm vào khả năng tạo hiệu ứng hay kéo lượt xem. Với các nền tảng số, cơ chế phân loại độ tuổi, cảnh báo nội dung, tiếp nhận phản ánh và xử lý những sản phẩm vi phạm cần được vận hành hiệu quả hơn.

Truyền thông, gia đình, nhà trường và chính khán giả cũng nằm trong vòng trách nhiệm ấy. Một sản phẩm gây sốc tồn tại được bao lâu phụ thuộc khá nhiều vào cách công chúng tiếp nhận, chia sẻ và cổ vũ. Khi tranh cãi đồng nghĩa với thêm lượt xem, sự phản ứng đôi khi lại vô tình tiếp sức cho chính thứ mà người xem muốn phản đối.

Âm nhạc Việt đang có một thế hệ nghệ sĩ trẻ nhiều năng lượng, nhanh nhạy với công nghệ và dám thử nghiệm. Đó là lợi thế lớn của thị trường. Điều cần giữ là để sự táo bạo đi cùng năng lực nghề nghiệp và ý thức trách nhiệm, thay vì biến phản cảm thành đường tắt tới sự nổi tiếng. ■

Giao lưu nghệ thuật hướng về biên giới, biển, đảo Tổ quốc

Cuối tuần qua, tại Nhà hát Hòa Bình, Ủy ban MTTQ Việt Nam TP.HCM phối hợp Đài Phát thanh và Truyền hình TP.HCM tổ chức chương trình giao lưu nghệ thuật *Hướng về biên giới, biển, đảo Tổ quốc năm 2026*. Với chủ đề *Từ thành phố mang tên Bác - Gửi trọn nghĩa tình đến tuyến đầu Tổ quốc*, chương trình thể hiện tình cảm, trách nhiệm của Đảng bộ, chính quyền và nhân dân TP.HCM đối với cán bộ, chiến sĩ, đồng bào nơi biên giới, biển, đảo.

Đêm giao lưu kết nối trực tiếp nhiều điểm cầu. Từ đảo Trường Sa Lớn (Khánh Hòa), Thượng tá Trần Huy Phụng, Chính trị viên đảo Trường Sa Lớn chia sẻ về công tác chuẩn bị năm học 2026-2027 và những đổi thay của Trường Sa với sự đồng hành của nhân dân TP.HCM. Tại đây, Đại úy quân nhân chuyên nghiệp Lê Minh Nhựt cũng có cuộc trò chuyện xúc động với mẹ ở xã Củ Chi, TP.HCM và vợ tại phường Bắc Nha Trang, Khánh Hòa.

Kết thúc chương trình, Quỹ *Vì biển đảo quê hương - Vì tuyến đầu Tổ quốc* tiếp nhận hơn 55 tỉ đồng từ các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, tổ chức tôn giáo, kiều bào và nhân dân thành phố. Dịp này, 128 tập thể và 68 cá nhân được nhận bằng khen của UBND TP.HCM vì có thành tích trong công tác phòng, chống thiên tai, cứu trợ nhân dân và các hoạt động hướng về Trường Sa, vùng biển Tây Nam, nhà giàn DK1.

H.HẠNH

Mỳ Quảng kể chuyện xứ Quảng

Bài, ảnh: THU HOÀI

Từ một tô mỳ có thể lần theo dấu vết của đất và người xứ Quảng: Hạt gạo, lá rau, dầu phụng, bàn tay người làm nghề, nếp nhà và cách đãi khách. Giữ được những điều đã làm nên món ăn ấy, mỳ Quảng mới có thể đi xa, bước vào những không gian mới mà vẫn giữ được bản sắc của vùng đất đã sinh ra mình.

Tô mỳ chứa đựng những câu chuyện về văn hóa, vùng đất và con người xứ Quảng

Một gánh mỳ Quảng

Từ gian bếp đến ký ức cộng đồng

Năm 2024, "Tri thức dân gian Mỳ Quảng" được Bộ VHTTDL đưa vào Danh mục Di sản văn hóa phi vật thể quốc gia. Việc ghi danh mở thêm cơ hội để món ăn quen thuộc của xứ Quảng bước vào hành trình mới: Gìn giữ những giá trị đã được trao truyền qua nhiều thế hệ, đồng thời tìm cách hiện diện sinh động trong đời sống hôm nay.

Câu chuyện ấy được đặt ra tại hội thảo "Mỳ Quảng - Tinh hoa ẩm thực xứ Quảng trong phát triển du lịch và kinh tế địa phương" do Hiệp hội Văn hóa Ẩm thực TP Đà Nẵng (DCCA) phối hợp tổ chức. Nhiều ý kiến cho rằng, muốn mỳ Quảng trở thành sản phẩm kinh tế văn hóa có sức cạnh tranh, trước hết phải nhìn món ăn này như một phần đời sống cộng đồng.

Theo ông Lý Đình Quân, Chủ tịch DCCA, Đà Nẵng có lợi thế về lưu trú, nhà hàng, điểm đến, sự kiện quốc tế, cơ sở đào tạo, khoa học - công nghệ và mạng lưới khởi nghiệp. Nếu được kết nối tốt, những nguồn lực ấy có thể giúp mỳ Quảng tạo thêm giá trị trong du lịch và kinh tế địa phương. Nhưng trước khi nói tới thị trường, ông Quân cho rằng phải giữ được "cái gốc": Câu chuyện văn hóa, tri thức của người xưa, bàn tay nghệ nhân, nguyên liệu bản địa và những giá trị truyền qua nhiều thế hệ.

Nhìn từ một tô mỳ, cái "gốc" ấy hiện ra bằng những điều gần gũi: Hạt gạo dùng để tráng lá mỳ, cách xắt sợi, làm nhân, rau sống, dầu phụng, những nguyên liệu gắn với ruộng vườn và nề nếp sinh hoạt của người xứ Quảng. Đằng sau kỹ thuật chế biến là ký ức gia đình, nghề làm bánh, đối đãi với khách, sinh hoạt làng quê và những đổi thay của đời sống đô thị. Từ món ăn ấy có thể đọc ra cách một cộng đồng cư trú, sản xuất, trao truyền kinh nghiệm và thích nghi qua thời gian.

Dự thảo "Đề án bảo tồn và phát triển thương hiệu mỳ Quảng gắn với Ngày hội văn hóa mỳ Quảng thường niên giai đoạn 2027-2035" do DCCA đề xuất cũng đi theo hướng này. Với định vị "Mỳ Quảng - Di sản sống, giá trị mới", đề án không đặt món ăn vào một công thức bất biến mà hướng tới bảo vệ tri thức dân gian, kỹ thuật, nguyên liệu và những nguyên tắc làm nên bản sắc, đồng thời dành chỗ cho các biến thể địa phương tiếp tục tồn tại.

Theo TS Phạm Thị Hoàng Dung, Trưởng khoa Khách sạn và Nhà hàng Quốc tế, Trường Du lịch (Đại học Duy Tân), mỳ Quảng hiện diện rộng khắp Đà Nẵng, từ quán vỉa hè, quán truyền thống lâu năm đến nhà hàng phục vụ khách du lịch. Độ phổ biến ấy cho thấy món ăn vẫn sống tự nhiên trong cộng đồng. Điều còn thiếu là một cách kể đủ rõ để du khách hiểu phía sau tô mỳ là gì. Câu chuyện về nguồn gốc, làng nghề, vùng nguyên liệu và người làm mỳ chưa được khai thác có hệ thống, nhất là trên các kênh truyền thông quốc tế.

TS Phạm Thị Hoàng Dung đề xuất thương hiệu "Mỳ Quảng Đà Nẵng" nên được phát triển trên ba trụ cột: Văn hóa làm gốc và tạo nên câu chuyện; du lịch đưa câu chuyện ấy đến với du khách; kinh tế địa phương tạo nguồn lực duy trì sức sống lâu dài. Ba yếu tố phải đi cùng nhau. Một thương hiệu ẩm thực nếu tách khỏi người làm nghề, vùng nguyên liệu và cộng đồng thực hành rất dễ chỉ còn phần tên gọi. Điều khiến du khách nhớ về món ăn đôi khi lại nằm ở những chi tiết nhỏ: Một lò tráng mỳ, người đứng bếp, bó rau từ vùng quê gần đó hay cách một gia đình gìn giữ món ăn qua nhiều đời.

Người xứ Quảng đang kể tiếp câu chuyện

Dự thảo đề án nhìn mỳ Quảng như một hệ sinh thái, đồng thời là di sản văn hóa phi vật thể, sản phẩm du lịch, tài sản trí tuệ, ngành hàng nông nghiệp - thực phẩm, không gian khởi nghiệp và phương tiện truyền thông cho địa phương.

Đề án gồm 12 chương trình chiến lược, triển khai theo ba giai đoạn, đặt tầm nhìn đến năm 2035, mỳ Quảng trở thành biểu tượng ẩm thực đặc trưng của Đà Nẵng, được quản trị như một "di sản sống" và sản phẩm kinh tế văn hóa cốt lõi. Sở VHTTDL Đà Nẵng được dự kiến chủ trì tham mưu, hoàn thiện hồ sơ, lấy ý kiến các cơ quan liên quan trước khi trình UBND thành phố.

Theo ông Lý Đình Quân, cách làm được đề xuất là lấy tri thức cộng đồng làm gốc, công nghệ hỗ trợ lan tỏa, tiêu chuẩn chất lượng làm thước đo và lợi ích bền vững của người nông dân, nghệ nhân, hộ kinh doanh, doanh nghiệp làm trung tâm. Nhà nước giữ vai trò kiến tạo, ban hành quy chế, kiểm soát chất lượng; hiệp hội, doanh nghiệp, cơ sở đào tạo và cộng đồng trực tiếp tham gia vận hành, đầu tư và tạo sản phẩm.

Ở cách tiếp cận này, cộng đồng được đặt lại đúng vị trí chủ thể. Nếu người tráng mỳ bỏ nghề, vùng nguyên liệu đứt gãy, kinh nghiệm gia truyền không còn người học thì những chiến dịch quảng bá lớn cũng khó giữ được chiều sâu của di sản.

Mỳ Quảng có lợi thế ở chính sự đa lớp của nó. Một tô mỳ có thể dẫn người ta về nghề làm bánh, vùng nguyên liệu, kỹ thuật gia truyền, ký ức gia đình, không gian làng quê và phố thị; rồi nối sang kinh doanh, du lịch, thiết kế, truyền thông. Nếu được tổ chức tốt, những lớp giá trị ấy có thể tạo thêm nguồn thu cho người giữ nghề và cộng đồng địa phương.

Ông Phan Hoàng Huy, Phó Chủ tịch DCCA, người gắn với thương hiệu Mì Quảng Ếch Bếp Trang ở Đà Nẵng, gọi mỳ Quảng là "ngôn ngữ không cần phiên dịch". Một người có thể không biết tiếng Việt nhưng vẫn cảm nhận được sự chân thành qua món ăn được nấu tử tế. "Tôi đã dùng mỳ Quảng để ngoại giao… Mỳ Quảng đã giúp tôi có tầm nhìn xa hơn. Tôi đã dùng mỳ Quảng như một tấm hộ chiếu. Không phải để mình bước ra thế giới. Mà để thế giới bước vào câu chuyện của quê hương mình", ông Huy chia sẻ.

Hình ảnh "tấm hộ chiếu" ấy nói khá trúng con đường để mỳ Quảng đi xa. Món ăn dân dã này không cần khoác lên mình một phiên bản hào nhoáng hay tách khỏi đời sống đã sinh ra nó. Điều đáng kể nằm ở khả năng để người thưởng thức, từ một tô mỳ, lần theo câu chuyện của ruộng vườn, làng nghề, gia đình, con người và nếp sống xứ Quảng.

Di sản còn sống khi người dân vẫn làm, vẫn ăn, vẫn truyền nghề và còn muốn kể câu chuyện của mình qua nó. Với mỳ Quảng, hành trình đi xa bắt đầu từ những mối nối rất gần: Sợi mỳ gắn với làng nghề, nguyên liệu với ruộng vườn, người đứng bếp với ký ức gia đình. Sau một tô mỳ, điều du khách nhớ mang về không chỉ dừng ở vị ngon, mà họ sẽ nhớ một vùng đất và những con người đã làm nên hương vị ấy. ■

TP.HCM bắn pháo hoa tại 7 điểm dịp Quốc khánh 2.9

Chào mừng 81 năm Quốc khánh (2.9.1945 - 2.9.2026), TP.HCM sẽ tổ chức bắn pháo hoa tại 7 điểm trên địa bàn thành phố, phục vụ người dân và du khách. Thời gian bắn từ 21h - 21h15 ngày 2.9. Theo đó, TP bố trí 3 điểm bắn pháo hoa nổ tầm cao kết hợp tầm thấp, gồm: khu vực đầu hầm sông Sài Gòn, phường An Khánh; khu vực Trung tâm TP mới, phường Bình Dương; Quảng trường Tháp Tam Thắng, phường Vũng Tàu.

Bốn điểm bắn pháo hoa tầm thấp gồm: Công viên Văn hóa Đầm Sen, phường Bình Thới; khu vực Tòa tháp Saigon Marina IFC, phường Sài Gòn; khu biệt thự Kim Long (cầu Rạch Đỉa), xã Nhà Bè; Công viên Quảng trường Bà Rịa, phường Bà Rịa. Trong đó, tại khu vực đầu hầm sông Sài Gòn sẽ bắn 1.000 quả pháo hoa tầm cao, 200 quả tầm thấp và 90 giàn pháo hoa tầm thấp. Hai điểm tại phường Bình Dương và phường Vũng Tàu cùng bố trí 420 quả pháo hoa tầm cao, 80 quả tầm thấp và 60 giàn tầm thấp.

Ở các điểm bắn tầm thấp, Công viên Văn hóa Đầm Sen, khu biệt thự Kim Long và Công viên Quảng trường Bà Rịa mỗi nơi bố trí 90 giàn. Riêng khu vực Tòa tháp Saigon Marina IFC sẽ bắn 150 giàn và 10.920 ống pháo hoa.

UBND TP.HCM yêu cầu các lực lượng chức năng phối hợp bảo đảm an ninh, trật tự, an toàn giao thông; tổ chức phân luồng tại những khu vực tập trung đông người. Hoạt động neo đậu phương tiện và giao thông đường thủy quanh các điểm bắn pháo hoa sẽ tạm dừng từ 20h30 - 21h30 ngày 2.9.

ANH HUY

NHỮNG NGƯỜI TRẺ MẮC KẸT TRONG "3 KHÔNG"

LTS: Việt Nam đang ở những năm cuối của thời kỳ dân số vàng, trong khi mức sinh giảm và già hóa dân số diễn ra nhanh. Mỗi người trẻ vì thế là một nguồn lực quý giá. Thế nhưng, mỗi năm lại có khoảng 1,6 triệu thanh niên rơi vào tình trạng "3 không" - không học tập, không việc làm, không tham gia đào tạo nghề (NEET).

Phía sau con số ấy là những người chậm bước vào đời, thiếu cơ hội tích lũy tri thức, kỹ năng và kinh nghiệm để tạo dựng sinh kế. Nếu kéo dài, tình trạng này sẽ tạo ra khoảng trống đáng lo đối với chất lượng nguồn nhân lực.

Loạt bài *Những người trẻ mắc kẹt trong "3 không"* đi vào các phận đời phía sau con số, nhận diện nguyên nhân, phân tích tác động đối với gia đình, xã hội và tìm kiếm giải pháp giúp họ trở lại học tập, việc làm, từng bước tự chủ cuộc sống.

Bài 1:

Thực trạng đáng báo động

● **THANH MAI**

Khi đất nước bước vào kỷ nguyên vươn mình, con số 1,6 triệu thanh niên "không học tập, không việc làm, không đào tạo" (NEET) trở thành một thực trạng đáng báo động. Đó là khoảng trống đáng lo về nguồn lực quốc gia, đồng thời đặt ra thách thức trực tiếp đối với tương lai phát triển bền vững.

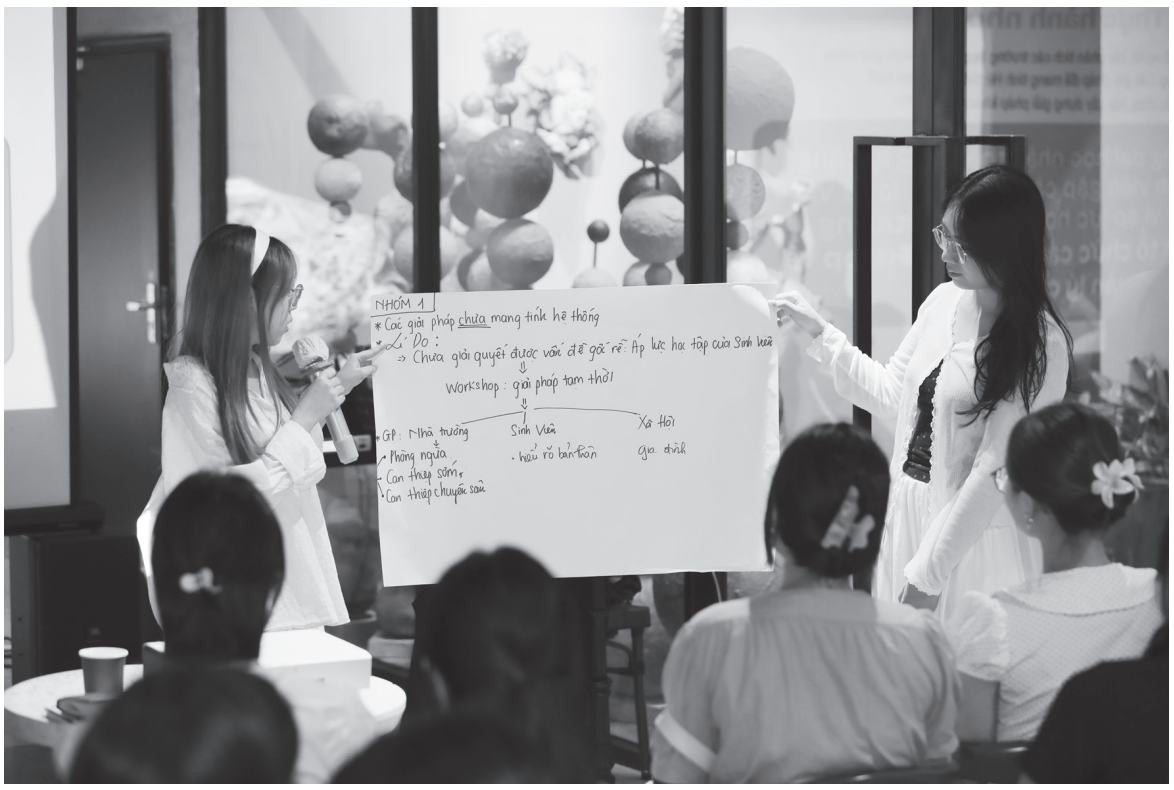
Thanh niên "3 không" là ai?

Theo Báo cáo *Xu hướng việc làm thanh niên toàn cầu 2026* của Tổ chức Lao động quốc tế (ILO), năm 2025, khoảng 20% thanh niên trên toàn cầu rơi vào tình trạng NEET (Not in Education, Employment, or Training), tương đương hơn 257 triệu người. Đây là nhóm không có việc làm, không tham gia học tập hoặc đào tạo. Ở Việt Nam, số liệu quý I năm 2026 của Tổng cục Thống kê cho thấy gần 1,6 triệu thanh niên từ 15-24 tuổi đang trong tình trạng "3 không". Tỷ lệ thất nghiệp của nhóm này lên tới 8,9%, cao hơn nhiều lần so với tỷ lệ chung.

1,6 triệu thanh niên "3 không" là những người có hoàn cảnh và điểm xuất phát rất khác nhau. Với Nguyễn Thùy Linh (Ninh Bình), tuổi 26 không gắn với những hoài bão hay một công việc ổn định như cô từng hình dung, mà là chuỗi ngày chìm trong cảm giác bất lực. Làm dăm ba công việc tạm bợ sau khi ra trường rồi lại vội vã từ bỏ vì "lệch pha" chuyên ngành, cô dần rơi vào cái bẫy của sự trì trệ. Vài tuần nghỉ ngơi ban đầu trôi qua với tâm lý tặc lưỡi, để rồi kéo theo cả một quãng thời gian dài.

Linh tâm sự: "Có những lúc tôi thèm được đi làm lắm, nhưng rốt cuộc lại hoang mang không biết mình là ai, hợp với công việc gì? Tìm mãi, tìm mãi cũng chẳng ưng, tôi nản lòng rồi thu mình lại. Áp lực lớn hơn là nhìn bạn bè đồng trang lứa từng bước ổn định công việc, có thu nhập, tự lo cho cuộc sống, trong khi mình vẫn phải phụ thuộc vào gia đình…".

Với những người vừa gấp lại chiếc áo trắng học trò, khoảng trống kéo dài đôi khi bắt đầu từ một lựa chọn tưởng chừng đầy tự tin: Không học đại học, bước ra đời kiếm tiền ngay. Tốt nghiệp THPT, Phan Anh Thư (Hải Phòng) chọn rẽ ngang với hy vọng sớm tự chủ tài chính. Thế nhưng, những gì chào đón cô gái trẻ lại là chuỗi công việc thời vụ, lao động chân tay bấp bênh và vất vả. Hết phụ giúp gia đình bán hàng, Thư lại "chới với" tìm việc online rồi vội vã bỏ cuộc vì thấy không phù hợp. Thời gian cứ thế trôi, để lại Thư giữa ngã ba đường - không tích lũy, không kỹ năng và vẫn chưa có một "nghề" đúng nghĩa để bám trụ.

Các hoạt động tư vấn, định hướng và trang bị kỹ năng giúp người trẻ hiểu rõ bản thân, xác định hướng học tập, nghề nghiệp, hạn chế nguy cơ rơi vào tình trạng "3 không" **Ảnh: YNET VIỆT NAM**

> *"Việc một bộ phận lớn thanh niên không học tập, không việc làm, không tham gia đào tạo nghề đặt ra những vấn đề cần được nhìn nhận từ góc độ gia đình và xã hội, bởi sự ổn định của người trẻ có quan hệ chặt chẽ với sự bền vững của từng mái ấm và chất lượng nguồn nhân lực quốc gia."*
>
> **(Ông KHUẤT VĂN QUÝ, Phó Cục trưởng Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở và Gia đình)**

Thư kể: "Lúc đầu tôi nghĩ đơn giản lắm, cứ có sức là có việc. Nhưng chạm vào thực tế mới giật mình: Không bằng cấp, không tay nghề thì lấy đâu ra cơ hội tốt. Tôi khao khát học lấy một nghề để định hình tương lai, nhưng giữa muôn vàn lối rẽ, tôi thực sự không biết phải bắt đầu từ đâu…".

Nguyên nhân đẩy người trẻ vào "bẫy 3 không" không thể chỉ quy về sự lười biếng hay thiếu ý chí. Phía sau đó là nhiều lực cản đan xen như biến cố gia đình, hạn chế về trình độ, vấn đề sức khỏe, thất bại trong công việc hay sự mất phương hướng sau khi rời ghế nhà trường.

Thực tế cũng cho thấy hai độ lệch đáng lưu ý trong lực lượng lao động trẻ. Một bộ phận có bằng cấp nhưng thiếu kỹ năng thực tế, đặc biệt là kỹ năng số, nên gặp khó khi thị trường lao động thay đổi nhanh. Ở chiều ngược lại, có người bước vào thị trường với kỳ vọng cao về thu nhập, môi trường và sự tự do, trong khi kinh nghiệm, năng lực chưa đáp ứng yêu cầu tuyển dụng.

Khoảng cách giữa đào tạo và nhu cầu thực tế, giữa kỳ vọng và năng lực đang tạo ra những "điểm nghẽn" trên hành trình tìm việc của người trẻ. Khi liên tục gặp khó khăn, một số người chọn tạm thời đứng lại. Khoảng nghỉ ban đầu có thể chỉ vài tháng, nhưng nếu thiếu điểm tựa, họ rất dễ rơi vào trạng thái "3 không" kéo dài.

Nặng gánh gia đình, gia tăng áp lực xã hội

Hệ lụy của "3 không" vượt xa câu chuyện một thanh niên chưa có việc làm hay không tiếp tục học tập. Khi một bộ phận người trẻ đứng ngoài học tập và thị trường lao động, hệ quả trước hết rơi vào chính họ, rồi lan tới gia đình và rộng hơn là xã hội. Thiếu việc làm và không được đào tạo nghề khiến quá trình tích lũy kỹ năng, kinh nghiệm và thu nhập bị gián đoạn; không có kỹ năng, họ khó tiếp cận những công việc có chất lượng; thu nhập thấp hạn chế khả năng học thêm, chuyển nghề. Một vòng lẩn quẩn dễ hình thành: Thiếu kỹ năng dẫn tới việc làm bấp bênh, còn thu nhập thấp tiếp tục cản trở cơ hội nâng cao kỹ năng.

Khi đó, người trẻ dễ mất tự tin, thu hẹp các mối quan hệ xã hội và khó xây dựng một lộ trình nghề nghiệp ổn định. Áp lực kinh tế còn chi phối những lựa chọn quan trọng của tuổi trưởng thành. Khi chi phí sinh hoạt, nhà ở, nuôi con ngày càng lớn, người chưa có việc làm và thu nhập ổn định khó tính đến chuyện lập gia đình, sinh con. Việc chậm tự chủ về kinh tế vì thế dễ kéo theo những dự định riêng tư bị trì hoãn, trong bối cảnh Việt Nam đang đối mặt với mức sinh thấp và tốc độ già hóa dân số nhanh.

Theo Phó Cục trưởng Cục Văn hóa - Thông tin cơ sở và Gia đình (Bộ VHTTDL) Khuất Văn Quý, việc một bộ phận lớn thanh niên không học tập, không việc làm, không tham gia đào tạo nghề đặt ra những vấn đề cần được nhìn nhận từ góc độ gia đình và xã hội, bởi sự ổn định của người trẻ có quan hệ chặt chẽ với sự bền vững của từng mái ấm và chất lượng nguồn nhân lực quốc gia.

Với gia đình, khi người con trưởng thành chưa thể tự chủ, cha mẹ trở thành "điểm tựa" bất đắc dĩ. Các khoản ăn ở, sinh hoạt, tìm việc, học nghề tiếp tục đặt lên vai người thân. Với những gia đình có thu nhập hạn chế, gánh nặng ấy càng rõ. Đáng lo hơn, đứng ngoài thị trường lao động trong thời gian dài cũng đồng nghĩa với việc người trẻ khó tích lũy các quyền lợi an sinh như bảo hiểm xã hội, bảo hiểm y tế…, từ đó dễ tổn thương hơn khi ốm đau, tai nạn hoặc về già.

Ở quy mô rộng hơn, khoảng 1,4 - 1,6 triệu thanh niên "3 không" mỗi năm, cùng tỷ lệ thất nghiệp cao hơn nhiều lần mức chung, là dấu hiệu cảnh báo nguy cơ lãng phí nguồn lực trẻ. Khi lực lượng này chưa được đưa vào quá trình học tập, đào tạo và lao động, nền kinh tế mất đi một phần khả năng tạo ra giá trị, trong khi xã hội phải dành thêm nguồn lực cho hỗ trợ việc làm, đào tạo lại và an sinh.

Ông Gilbert F. Houngbo, Tổng Giám đốc ILO nhấn mạnh, một thế hệ không tìm được việc làm thỏa đáng sẽ khó tự tin xây dựng tương lai; các quốc gia đồng thời phải đối mặt với tổn thất về năng suất và sự gắn kết xã hội.

Với Việt Nam, một quốc gia đang cần lực lượng lao động có tri thức, kỹ năng và khả năng thích ứng, không thể để sức trẻ trôi qua trong những khoảng trống học tập và việc làm. Đưa người trẻ trong nhóm "3 không" trở lại học tập, đào tạo và việc làm sẽ góp phần giải tỏa gánh nặng cho gia đình, khơi thông tiềm năng và tạo thêm động lực cho phát triển đất nước. ■

(Còn tiếp)

Làn sóng cầu thủ Việt kiều tại V.League

NGUYỆT LAM

V.League 2026/27 chưa khởi tranh, nhưng một cuộc dịch chuyển đáng chú ý đã diễn ra trên thị trường chuyển nhượng. Từ Nam Định, Hà Tĩnh, Thể Công - Viettel đến Công an Hà Nội, ngày càng nhiều cầu thủ Việt kiều tìm đường trở về. Không còn là những thương vụ mang tính thử nghiệm, dòng cầu thủ được đào tạo ở châu Âu, Australia hay Mỹ đang dần trở thành một nguồn nhân lực thực sự của các CLB và mở thêm cánh cửa cho đội tuyển Việt Nam.

Thủ môn Việt kiều Lawrence Caruso trong buổi tập cùng Thể Công - Viettel Ảnh: CLB

Khi cầu thủ Việt kiều trở thành "hàng hot"

Ngày 14.8, Hồng Lĩnh Hà Tĩnh công bố chiêu mộ hậu vệ Việt kiều Ian Mai. Sinh năm 2004, cầu thủ trẻ này được đội bóng núi Hồng kỳ vọng mang đến thêm sự cạnh tranh và những lựa chọn mới cho hàng phòng ngự ở mùa giải 2026/27. Nhưng Ian Mai chỉ là một lát cắt trong bức tranh chuyển nhượng đang ngày càng sôi động.

Tại Nam Định, đội bóng thành Nam đang cho thấy sự quan tâm đặc biệt tới nguồn cầu thủ gốc Việt trưởng thành ở nước ngoài. Van-Alessandro Nguyen Skyriotis, sinh năm 2006, là Việt kiều Áo, chơi ở vị trí tiền vệ và được đào tạo trong môi trường bóng đá nước này. Cùng cập bến Nam Định còn có hậu vệ Việt kiều Mỹ Reece Minh-Kai, sinh năm 2004, trưởng thành từ lò đào tạo Schalke 04 của Đức và từng thi đấu cho AFC Eskilstuna tại Thụy Điển; tiền đạo Việt kiều Pháp Kalvin Luong, sinh năm 2002, cao 1,81m và có nhiều năm chơi bóng tại châu Âu.

Thể Công - Viettel cũng bổ sung thủ môn Việt kiều Australia Lawrence Caruso. Sinh năm 2004 tại Melbourne, Caruso từng được đào tạo tại Whittlesea Ranges, Melbourne City, Dandenong City và có màn ra mắt A-League trong màu áo Central Coast Mariners khi mới 17 tuổi. Trước khi trở về Việt Nam, anh còn tích lũy kinh nghiệm tại Western Sydney Wanderers và Green Gully SC.

Ở CAHN, xu hướng này thậm chí đã được định hình rõ hơn. Trước mùa giải mới, nhà đương kim vô địch V.League tiếp tục bổ sung hậu vệ Việt kiều Pháp Kevin Phạm Ba. Cầu thủ sinh năm 1994 trưởng thành từ hệ thống đào tạo Sochaux, từng thi đấu ở nhiều cấp độ bóng đá Pháp trước khi về Việt Nam. Đáng chú ý, CAHN vốn đã sở hữu những cầu thủ gốc Việt như Nguyễn Filip, Cao Pendant Quang Vinh và Adou Minh. Một cái tên khác cũng đáng chờ đợi là Lenn-Minh Trần. Hậu vệ 19 tuổi có cha người Việt Nam, mẹ người Bỉ, từng khoác áo các đội tuyển U17, U19 Bỉ, trưởng thành từ học viện Genk và mùa trước có 32 lần ra sân cho MVV Maastricht tại giải hạng Nhì Hà Lan. CLB chủ quản của anh đã xác nhận cầu thủ này chia tay đội để trở về Việt Nam thi đấu tại V.League từ mùa 2026/27.

Nhìn vào những bản hợp đồng ấy, có thể thấy "Việt kiều" đang trở thành một từ khóa đáng chú ý trên thị trường chuyển nhượng V.League. Các CLB không chỉ tìm kiếm những cầu thủ đã thành danh mà còn chủ động săn tìm những gương mặt trẻ được đào tạo bài bản ở nước ngoài.

Sự thay đổi này có nền tảng từ cơ chế của giải đấu. Từ V.League 2025/26, mỗi CLB được đăng ký tối đa hai cầu thủ Việt kiều chưa có quốc tịch Việt Nam, mở rộng đáng kể cánh cửa cho nguồn lực này.

Từ V.League đến đội tuyển

Sức hút của cầu thủ Việt kiều không chỉ nằm ở câu chuyện chuyển nhượng. Điều khiến làn sóng này đáng chú ý hơn là V.League đang ngày càng trở thành chiếc cầu nối đưa những cầu thủ mang dòng máu Việt từ nhiều nền bóng đá trở về và tiến gần hơn tới màu áo đội tuyển quốc gia. Đáng chú ý những trường hợp thành công đã xuất hiện.

Cao Pendant Quang Vinh sinh ra tại Pháp, từng khoác áo các đội trẻ U16, U18 Pháp, thi đấu nhiều năm tại Ligue 2 trước khi về Việt Nam. Sau khi có quốc tịch Việt Nam, hậu vệ này được HLV Kim Sang-sik triệu tập lên đội tuyển từ tháng 6.2025 và sau đó thường xuyên góp mặt ở các trận đấu quốc tế.

Patrik Lê Giang là một hành trình khác. Sau hơn ba năm thi đấu tại Việt Nam và chờ đợi cơ hội, thủ thành Việt kiều Slovakia đã được trao quốc tịch, lên đội tuyển và bắt chính tại ASEAN Cup 2026. Tại Công an TP.HCM, Patrik Lê Giang cùng Khoa Ngô và Lee Williams cũng cho thấy cầu thủ Việt kiều có thể tạo ảnh hưởng thực sự chứ không chỉ mang tới hiệu ứng truyền thông. Cả ba đóng góp quan trọng trong hành trình giúp đội bóng giành Cup Quốc gia 2025/26.

Những con đường ấy tạo ra sức hút đối với lớp cầu thủ trẻ đang chơi bóng ở nước ngoài. V.League không chỉ đem lại cơ hội thi đấu mà còn mở ra một mục tiêu lớn hơn đó là được khoác áo đội tuyển của quê hương.

Tuy nhiên, sự gia tăng về số lượng chưa đồng nghĩa với thành công. Mùa giải 2025/26 từng chứng kiến không ít cầu thủ Việt kiều đến V.League với hồ sơ đáng chú ý nhưng gặp khó khăn trong việc cạnh tranh vị trí. Có thể thấy bức tranh Việt kiều tại V.League mang những gam màu tương phản, bên cạnh thành công của Nguyễn Filip, Patrik Lê Giang hay Cao Pendant Quang Vinh là những trường hợp chưa đáp ứng được kỳ vọng.

Thực tế ấy cho thấy tấm "hộ chiếu bóng đá châu Âu" không phải giấy bảo đảm cho thành công tại Việt Nam. Khác biệt về khí hậu, điều kiện sân bãi, cường độ vận động, chiến thuật, ngôn ngữ và văn hóa sinh hoạt đều có thể trở thành thử thách. V.League vì thế cũng chính là bộ lọc đầu tiên để xác định giá trị thực sự của những cầu thủ trở về.

Điều tích cực là sự hiện diện ngày càng nhiều cầu thủ Việt kiều đang tạo thêm cạnh tranh. Nếu một hậu vệ trẻ trưởng thành ở Đức, một tiền vệ được đào tạo tại Áo hay một thủ môn từng chơi A-League muốn có suất đá chính, họ vẫn phải cạnh tranh với những cầu thủ được đào tạo trong nước. Sự cạnh tranh ấy, nếu được vận hành lành mạnh, sẽ nâng chất lượng đội hình của CLB và đồng thời mở rộng nguồn tuyển chọn cho các đội tuyển quốc gia.

Từ chỗ chỉ xuất hiện lẻ tẻ, cầu thủ Việt kiều đang trở thành một dòng chảy rõ nét của V.League. Nhưng giá trị lớn nhất của xu hướng này không nằm ở số lượng những bản hợp đồng được công bố mỗi mùa hè. Điều quan trọng hơn là bao nhiêu người trong số họ có thể trụ lại, khẳng định năng lực và thực sự nâng chất lượng giải đấu.

V.League đang mở rộng cánh cửa. Phía sau cánh cửa ấy có thể là cơ hội để bóng đá Việt Nam kết nối một nguồn lực từng nằm rải rác khắp thế giới. Và khi những Nguyễn Filip, Cao Pendant Quang Vinh hay Patrik Lê Giang đã cho thấy con đường từ V.League tới đội tuyển hoàn toàn có thật, những Ian Mai, Lawrence Caruso, Reece Minh-Kai hay Lenn-Minh Trần có thêm lý do để tin rằng hành trình trở về không chỉ là một cuộc chuyển nhượng, mà có thể là khởi đầu của một giấc mơ lớn hơn. ■

Karate tăng tốc cho ASIAD 20

Để chuẩn bị cho ASIAD 20 diễn ra tại Nhật Bản vào tháng 9, nhóm VĐV trọng điểm ở nội dung kata (biểu diễn) nữ của đội tuyển karate Việt Nam đã lên đường sang Nhật Bản để bước vào giai đoạn tập huấn quan trọng nhất trước thềm đại hội.

Ba gương mặt được lựa chọn tham gia đợt tập huấn kéo dài gần 1 tháng gồm: Nguyễn Ngọc Trâm, Hoàng Thị Thu Uyên và Bùi Ngọc Nhi. Đây cũng là những VĐV đầu tiên của karate Việt Nam có mặt tại Nhật Bản trong quá trình chuẩn bị cho đấu trường thể thao lớn nhất châu Á. Theo kế hoạch, các võ sĩ sẽ tập luyện dưới sự hướng dẫn trực tiếp của HLV Đỗ Thị Thu Hà. Ban huấn luyện xác định đây là giai đoạn mang tính quyết định đối với mục tiêu chinh phục huy chương tại ASIAD 20.

Karate Việt Nam từng tạo nên dấu ấn tại ASIAD 19 ở Hàng Châu (Trung Quốc) khi giành HCV ở nội dung kata đồng đội nữ. Thành tích này trở thành nguồn động lực lớn để đội tuyển tiếp tục hướng đến mục tiêu cao nhất tại kỳ đại hội sắp tới. Tuy nhiên, đội hình hiện tại đã có nhiều thay đổi so với ba năm trước. Nếu bộ ba giành HCV tại ASIAD 19 gồm Nguyễn Ngọc Trâm, Lưu Thị Thu Uyên và Nguyễn Thị Phương, thì ở ASIAD 20, chỉ còn Nguyễn Ngọc Trâm tiếp tục góp mặt. Hai vị trí còn lại được thay thế bằng Hoàng Thị Thu Uyên và Bùi Ngọc Nhi. Sự thay đổi về nhân sự đòi hỏi các VĐV phải tăng cường khả năng phối hợp, đồng thời hoàn thiện kỹ thuật để tạo nên sự đồng bộ trong từng động tác biểu diễn.

Giới chuyên môn dự báo nội dung kata tại ASIAD 20 sẽ diễn ra rất quyết liệt, đặc biệt khi các võ sĩ chủ nhà Nhật Bản vẫn được đánh giá cao nhờ nền tảng chuyên môn vượt trội. Việc thời gian không còn nhiều, chuyến tập huấn tại Nhật Bản được kỳ vọng sẽ giúp các tuyển thủ karate Việt Nam hoàn thiện cả về chuyên môn lẫn tâm lý, qua đó sẵn sàng bước vào hành trình tại ASIAD 20.

VĨNH HY

MALAYSIA 0-2 VIỆT NAM:

Mỹ Đình mở cửa vào chung kết

● **KHẢI HƯNG**

Chiến thắng 2-0 ngay trên sân Malaysia ở bán kết lượt đi ASEAN Cup 2026 giúp đội tuyển Việt Nam trở về Mỹ Đình với lợi thế lớn trong tay. Bàn thắng của Xuân Son và pha phản lưới nhà của Faris Danish không chỉ đưa thầy trò HLV Kim Sang-sik tiến gần hơn tới trận chung kết, mà còn mở ra cơ hội để Mỹ Đình trở thành điểm tựa quyết định cho hành trình bảo vệ ngôi vô địch.

Chiến thắng này không chỉ có ý nghĩa về tỉ số. Trong một trận đấu mà Malaysia nhập cuộc đầy quyết tâm, tạo ra nhiều sức ép và không ít lần khiến hàng thủ Việt Nam phải làm việc vất vả, đội tuyển Việt Nam vẫn cho thấy bản lĩnh của nhà đương kim vô địch. Sự lạnh lùng ở thời điểm quyết định, khả năng chịu áp lực và những điều chỉnh hợp lý trong hiệp hai đã giúp đội bóng áo trắng rời Kuala Lumpur với kết quả rất thuận lợi.

Xuân Son (số 12) và các đồng đội ăn mừng sau pha ghi bàn mở tỷ số Ảnh: KHẢI HƯNG

Dấu ấn Xuân Son và Lê Giang Patrik

Trước trận đấu, Malaysia đặt mục tiêu giành kết quả có lợi trên sân nhà để tạo đà cho trận lượt về tại Hà Nội. HLV Tan Cheng Hoe thừa nhận Việt Nam là đối thủ mạnh và giàu kinh nghiệm, đồng thời cho biết Malaysia gặp khó khăn về lực lượng do thiếu nhiều cầu thủ và phải trao cơ hội cho các gương mặt trẻ. Thực tế trên sân cho thấy Malaysia không hề nhập cuộc với tâm lý e dè. Đội chủ nhà chủ động đẩy cao nhịp độ, tạo ra một số tình huống nguy hiểm, trong đó đáng chú ý là pha bóng ở phút 35 khi thủ môn Lê Giang Patrik phải cản phá trước cơ hội của Paulo Josue, còn cú đá bồi sau đó của Daryl Sham đi vọt xà.

Trong thế trận không dễ dàng ấy, đội tuyển Việt Nam cần một khoảnh khắc đủ sắc bén để tạo khác biệt. Khoảnh khắc ấy đến ở cuối hiệp một. Từ đường chuyền vượt tuyến, Tiến Anh băng lên bên cánh phải rồi tạt bóng chính xác để Xuân Son bay người đánh đầu mở tỉ số. Bàn thắng của Xuân Son mang giá trị đặc biệt. Nó giúp đội tuyển Việt Nam bước vào giờ nghỉ với lợi thế dẫn bàn, đồng thời buộc Malaysia phải thay đổi cách chơi trong hiệp hai. Ở những trận đấu loại trực tiếp, một bàn thắng trên sân khách luôn có ý nghĩa lớn về tâm lý, nhất là khi nó đến trong thời điểm đối thủ đang tạo được sự chủ động.

Sau giờ nghỉ, Malaysia tiếp tục đẩy cao đội hình. Đội chủ nhà khai thác nhiều hơn ở hai biên, thực hiện các pha căng ngang và bóng bổng vào khu vực cấm địa. Trong giai đoạn này, Lê Giang Patrik trở thành một trong những nhân tố nổi bật của tuyển Việt Nam. Thủ môn của đội tuyển Việt Nam có nhiều tình huống xử lý quyết đoán. Đáng chú ý nhất là phút 61, trọng tài ban đầu rút thẻ đỏ cho Lê Giang sau pha băng ra cản phá, nhưng sau khi tham khảo VAR, quyết định này được rút lại và thủ môn đội tuyển Việt Nam tiếp tục thi đấu.

Đó là thời điểm có thể làm thay đổi cục diện trận đấu. Nếu Việt Nam phải chơi thiếu người trong phần còn lại, sức ép từ Malaysia sẽ lớn hơn rất nhiều. Nhưng sau khi thoát khỏi tình huống bất lợi, đội tuyển Việt Nam tiếp tục giữ được sự tập trung và kỷ luật phòng ngự. Những phút cuối, Lê Giang còn có pha cứu thua quan trọng trước cú dứt điểm ở góc hẹp của Faris Danish, bảo toàn mành lưới cho đội tuyển Việt Nam.

Sự lạnh lùng của nhà vô địch

Khi Malaysia dâng cao tìm bàn gỡ, khoảng trống bắt đầu xuất hiện nhiều hơn. HLV Kim Sang-sik tung Quang Hải và Hai Long vào sân ở phút 81, trong khi Xuân Son và Thành Long rời sân. Sự thay đổi ấy giúp Việt Nam có thêm khả năng giữ bóng và tạo đột biến ở cuối trận. Phút 86, từ đường chuyền hướng tới Đình Bắc, trung vệ Faris Danish trong nỗ lực truy cản đã phản lưới nhà, giúp đội tuyển Việt Nam nhân đôi cách biệt.

Niềm vui của CĐV Việt Nam trên sân Kuala Lumpur Ảnh: V.ANH

Bàn thắng thứ hai gần như đặt dấu chấm cho nỗ lực của Malaysia. Với khoảng cách 2 bàn, đội chủ nhà buộc phải tấn công trong tâm thế vội vã hơn, nhưng đội tuyển Việt Nam vẫn đứng vững. Chiến thắng 2-0 giúp thầy trò HLV Kim Sang-sik "đặt một chân vào chung kết". Dù cách nói ấy có thể còn cần sự thận trọng bởi vẫn còn trận lượt về, không thể phủ nhận đội tuyển Việt Nam đã tạo ra lợi thế rất lớn. Không chỉ thắng trên sân khách, đội bóng của HLV Kim Sang-sik còn giữ sạch lưới, điều đặc biệt quan trọng trong một cặp đấu hai lượt.

Đây không phải trận đấu mà đội tuyển Việt Nam áp đảo tuyệt đối. Malaysia có những thời điểm gây khó khăn, buộc hàng thủ Việt Nam phải chịu sức ép. Nhưng ở những trận đấu bán kết, điều quan trọng không chỉ là kiểm soát bóng hay tạo ra nhiều cơ hội, mà là khả năng tận dụng khoảnh khắc và quản trị rủi ro. Tuyển Việt Nam đã làm được điều đó. Xuân Son ghi bàn ở thời điểm quan trọng. Hàng thủ giữ được sự tỉnh táo trong các tình huống chịu áp lực. Lê Giang có những pha can thiệp cần thiết. Các điều chỉnh nhân sự của HLV Kim Sang-sik giúp đội bóng không rơi vào thế bị động quá sâu ở cuối trận.

Ở chiều ngược lại, Malaysia có lý do để tiếc nuối. Đội chủ nhà tạo ra một số cơ hội, nhưng không tận dụng được. Việc bỏ lỡ những tình huống tốt trong hiệp một khiến Malaysia phải trả giá khi Xuân Son mở tỉ số vào cuối hiệp.

Mỹ Đình chờ trận lượt về

Với chiến thắng 2-0 tại Kuala Lumpur, đội tuyển Việt Nam trở về Mỹ Đình với tâm thế thuận lợi. Trận lượt về sẽ diễn ra tại Hà Nội, nơi thầy trò HLV Kim Sang-sik có điểm tựa từ khán giả nhà. Nhiều nhận định trước trận nhấn mạnh, việc đội tuyển Việt Nam đứng đầu bảng A giúp thầy trò HLV Kim Sang-sik được chơi trận bán kết lượt về trên sân nhà. Tuy nhiên, lợi thế không đồng nghĩa với sự chủ quan. Malaysia chắc chắn sẽ không buông xuôi. Đội bóng của HLV Tan Cheng Hoe cần ghi bàn sớm ở lượt về để nuôi hy vọng, và điều đó có thể khiến trận đấu tại Mỹ Đình diễn ra với tốc độ cao ngay từ đầu.

Với đội tuyển Việt Nam, nhiệm vụ là giữ sự tỉnh táo. Sau chiến thắng 2-0, điều quan trọng nhất là không để trận lượt về rơi vào thế hỗn loạn. Đội bóng cần kiểm soát nhịp độ, bảo vệ lợi thế, đồng thời sẵn sàng tận dụng khoảng trống khi Malaysia buộc phải dâng cao. Chiến thắng tại Kuala Lumpur là bước tiến quan trọng trong hành trình bảo vệ ngôi vô địch. Nhưng để đi đến trận chung kết, đội tuyển Việt Nam vẫn còn 90 phút ở Mỹ Đình. Sau những gì đã thể hiện trên đất Malaysia, thầy trò HLV Kim Sang-sik có quyền tự tin, nhưng sự tự tin ấy cần đi cùng kỷ luật, tập trung và bản lĩnh của một đội bóng lớn.

Mỹ Đình vì thế đang mở cửa vào chung kết cho đội tuyển Việt Nam, nhưng cánh cửa ấy chỉ thật sự rộng nếu thầy trò HLV Kim Sang-sik bước qua bằng sự tỉnh táo. Lợi thế hai bàn trên sân khách là rất đáng kể, song Malaysia chắc chắn sẽ không đến Hà Nội để buông xuôi. Điều đội tuyển Việt Nam cần ở trận lượt về không phải là sự vội vàng, mà là bản lĩnh kiểm soát thế trận, giữ vững kỷ luật phòng ngự và biết tung đòn đúng lúc khi đối thủ buộc phải dâng cao.

Chiến thắng tại Kuala Lumpur đã chứng minh phẩm chất của nhà đương kim vô địch: Biết chịu sức ép, biết chờ thời cơ và lạnh lùng trong những khoảnh khắc quyết định. Nếu tiếp tục duy trì được sự tập trung ấy tại Mỹ Đình, đội tuyển Việt Nam sẽ có cơ sở để biến lợi thế thành tấm vé chung kết, qua đó tiến thêm một bước quan trọng trên hành trình bảo vệ ngôi vương ASEAN Cup 2026. ■

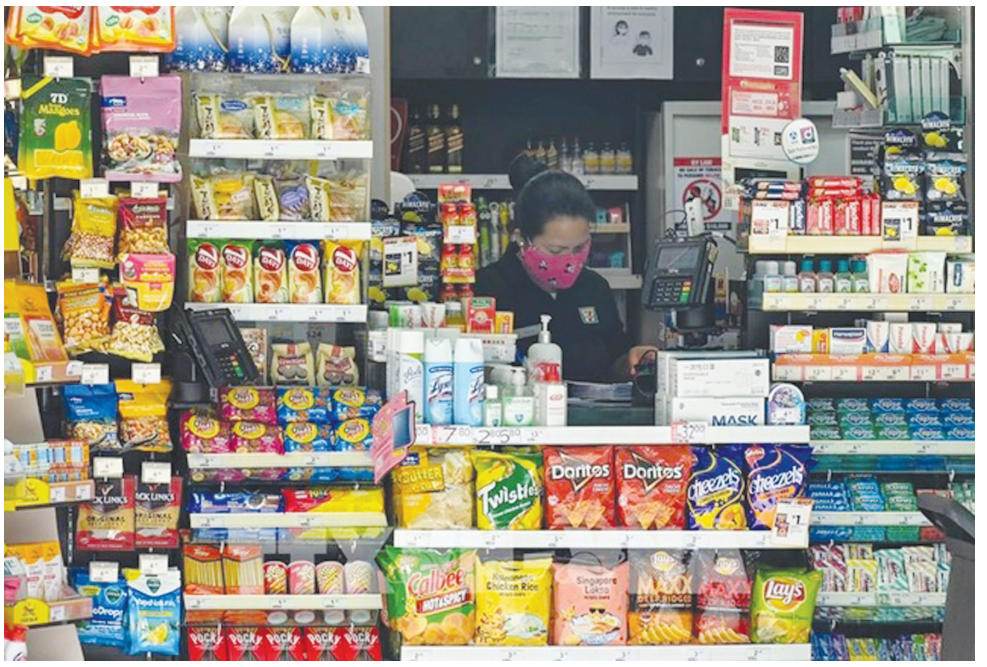
● Tổng Biên tập: **NGUYỄN ANH VŨ**
● Phó Tổng Biên tập: **PHAN THANH NAM - NGUYỄN VĂN MƯỜI**
● **TÒA SOẠN - TRỊ SỰ VÀ PHÁT HÀNH:**
Số 141 Nguyễn Thái Học, phường Ô Chợ Dừa, TP Hà Nội - ĐT: 024.37265564 - E.mail: baovanhoa@fpt.vn
● **GPXB:** Số 37/GP-BVHTTDL ngày 6.3.2026 của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch
● **VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM:**
170 Nguyễn Đình Chiểu, phường Xuân Hòa, TP.HCM - ĐT/FAX: 028. 38230890 - 39100922
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TỈNH KHÁNH HÒA:**
211 Thống Nhất, phường Tây Nha Trang, tỉnh Khánh Hòa; ĐT: 0258. 3825008
● **TRỤ SỞ VĂN PHÒNG ĐẠI DIỆN PHÍA NAM TẠI TP ĐÀ NẴNG:**
12 Trương Hán Siêu, phường An Hải, TP Đà Nẵng - ĐT: 0236. 3897798
● **Chế bản:** Báo Văn Hóa
● **In tại:** Cty CP In Công đoàn Việt Nam
GIÁ: 5.000đ

CỬA HÀNG TẠP HÓA GIA ĐÌNH:

Nơi neo giữ văn hóa cộng đồng ở Đông Nam Á

● HỒNG NHUNG

Những cửa hàng tạp hóa gia đình đã trở thành một phần quen thuộc trong đời sống của người dân ở khu vực Đông Nam Á. Khác tên gọi, cùng bản sắc và góp phần thúc đẩy kinh tế phát triển, các cửa hàng nhỏ này đã trở thành nơi lưu giữ ký ức cộng đồng và bản sắc văn hóa truyền thống lâu đời ở nhiều quốc gia.

Một cửa hàng tạp hóa tại Singapore Ảnh: TTXVN

Ở Bangkok (Thái Lan), Manila (Philippines) hay Jakarta (Indonesia), thậm chí là khu vực nông thôn của các quốc gia Đông Nam Á, những cửa hàng tạp hóa gia đình quy mô nhỏ đã gắn liền với đời sống hằng ngày của người dân từ trước đến nay. Dù có những tên gọi khác nhau như Shohuay ở Thái Lan, Sari-sari ở Philippines hay Warung ở Indonesia, các cửa hàng này đều có chức năng như nhau đó là đáp ứng nhu cầu về các mặt hàng thiết yếu cho người tiêu dùng, đồng thời đóng vai trò là kênh phân phối các sản phẩm được sản xuất tại địa phương.

Tại Singapore, những cửa hàng tạp hóa gia đình thường nằm ở tầng trệt các khu chung cư cao tầng do Cơ quan Phát triển nhà ở quản lý. Từ lâu, các cửa hàng tạp hóa truyền thống đã làm sinh động không gian công cộng, là nơi kết nối mang tính cộng đồng tại các khu dân cư. Những cửa hàng này cũng phản ánh lịch sử của Singapore về tinh thần kinh doanh quy mô nhỏ và đời sống khu dân cư.

Ở Philippines, dù lớn hay nhỏ, những cửa hàng Sari-sari đã trở thành một phần không thể thiếu trong đời sống mang tính cộng đồng của người Philippines bởi sự tiện lợi và giúp người dân dễ dàng mua nhu yếu phẩm ngay tại khu dân cư. Như một thói quen lâu dài, các cửa hàng nhỏ này trở nên gần gũi, gắn liền với đời sống cộng đồng và bản sắc văn hóa Philippines.

Sự hình thành và phát triển của các cửa hàng cũng gắn liền với những thay đổi về kinh tế và xã hội của Philippines qua nhiều thời kỳ. Sari-sari là mô hình kinh doanh siêu nhỏ, tạo sinh kế cho nhiều người Philippines, đồng thời cũng đóng góp đáng kể cho kinh tế địa phương thông qua việc tạo việc làm và giúp dòng tiền được lưu chuyển ngay trong cộng đồng.

Còn ở Indonesia, những cửa hàng Warung trở thành một phần của văn hóa và đời sống gắn kết cộng đồng của người dân. Mọi người thường ghé Warung không chỉ để mua nhu yếu phẩm mà còn để gặp gỡ, trò chuyện và hỏi thăm hàng xóm, duy trì những mối quan hệ thân thuộc trong khu dân cư.

Trong thời gian dài, cửa hàng tạp hóa gia đình vì thế đã trở thành một phần bản sắc tại các quốc gia Đông Nam Á. Mô hình này cũng có nhiều lợi thế: Linh hoạt, bán hàng số lượng nhỏ, cho khách mua chịu và dễ đổi trả. Nhờ gắn bó với cộng đồng, chủ cửa hàng thường hiểu rõ và có quan hệ thân thiết, lâu dài với khách hàng. Hầu hết cửa hàng đều nằm ngay trong khu dân cư, thuận tiện cho người dân để phục vụ nhu cầu thiết yếu, trở thành bản sắc văn hóa, phản ánh tính cộng đồng và đặc trưng của nhiều quốc gia trong khu vực Đông Nam Á.

Dù vậy, trước sự xuất hiện và phát triển mạnh mẽ của các nhà bán lẻ hiện đại tại các thành phố, nhiều cửa hàng tạp hóa gia đình dần mất đi vị thế trong đời sống người tiêu dùng, đặc biệt là ở khu vực đô thị. Người tiêu dùng dường như ngày càng bỏ qua, thậm chí quên mất sự tồn tại của những cửa hàng này trong nhịp sống hối hả của cuộc sống hiện đại và nhu cầu về sự tiện lợi.

So với các cửa hàng tiện lợi hiện nay, vốn được vận hành bài trí tinh gọn, hệ thống mã vạch và chú trọng hiệu quả, các cửa hàng tạp hóa gia đình truyền thống chỉ hoạt động ở quy mô nhỏ hơn và mang tính không chính thức hơn. Sản phẩm cũng được bán theo số lượng lẻ, thay vì các đơn vị đóng gói sẵn. Sự tương phản này cho thấy cách thức mua sắm đã chuyển từ một trải nghiệm mang tính cá nhân và gắn với cộng đồng địa phương sang một hình thức tiện lợi được tiêu chuẩn hóa và ít mang tính tương tác cá nhân hơn.

Với Singapore, cạnh tranh gia tăng, giá thuê cao và thiếu người kế nghiệp đã khiến nhiều cửa hàng tạp hóa gia đình phải đóng cửa. Các cửa hàng cũng đối mặt với bài toán người kế nghiệp, khi con cái chủ hàng không muốn tiếp tục công việc kinh doanh theo hộ gia đình. Hiện Singapore đang thúc đẩy nỗ lực duy trì một hệ sinh thái bán lẻ đa dạng, tránh để các khu dân cư và mặt bằng kinh doanh trở nên đồng nhất. Với những cửa hàng tạp hóa nhỏ, điều thường bị mất đi không đơn thuần là một hoạt động kinh doanh, mà là tính cộng đồng dân cư gắn bó lâu dài trong lịch sử.

Dù những mô hình kinh doanh này đang có xu hướng giảm đi rõ rệt, các chuyên gia cho rằng việc gìn giữ và duy trì những cửa hàng tạp hóa gia đình sẽ giữ lại những gì thuộc về ký ức, văn hóa cộng đồng của người dân các nước ở khu vực Đông Nam Á. Sự hiện diện của các cửa hàng tạp hóa nhỏ không đơn giản chỉ là một hoạt động kinh doanh, mà còn là bản sắc cộng đồng dân cư đã gắn bó lâu dài trong lịch sử. Trong đó, việc gìn giữ và phát triển thích ứng theo nhu cầu của người dân sẽ góp phần vào bảo tồn bản sắc văn hóa truyền thống đã gắn liền với cuộc sống của người dân trong thời gian rất dài. ■

GÓC BÌNH LUẬN

Không thể xem nhẹ

● LAM SA

Singapore là một trong những nền kinh tế có mức sống cao nhất thế giới, song sự giàu có không khiến chính phủ nước này xem nhẹ những khó khăn trong đời sống của người dân. Trái lại, trước sức ép chi phí sinh hoạt gia tăng, Singapore tiếp tục mở rộng các chính sách hỗ trợ trực tiếp, coi việc bảo đảm cuộc sống của người dân là một ưu tiên trong điều hành kinh tế.

Việc hơn 2,4 triệu công dân trưởng thành được nhận khoản hỗ trợ tiền mặt từ 400-600 đôla Singapore (SGD), tương đương khoảng 310-470 USD cho thấy ngay cả một nền kinh tế giàu có cũng không xem nhẹ những tác động của giá cả gia tăng đối với đời sống người dân.

Theo Bộ Tài chính Singapore, khoản hỗ trợ mang tên Trợ cấp đặc biệt chi phí sinh hoạt sẽ được chi trả từ ngày 9.9 cho công dân từ 21 tuổi trở lên trong năm 2026, đáp ứng các điều kiện về thu nhập và tài sản. Những người có thu nhập chịu thuế trong năm 2025 không quá 100.000 SGD và sở hữu không quá một bất động sản sẽ thuộc diện được xem xét.

Mức hỗ trợ được xác định dựa trên thu nhập và giá trị hằng năm của căn nhà. Trong đó, những người có thu nhập chịu thuế dưới 22.000 SGD và nhà có giá trị hằng năm không quá 15.000 SGD sẽ nhận mức tối đa 600 SGD. Các nhóm có thu nhập cao hơn sẽ nhận mức hỗ trợ thấp hơn, trong khoảng 400-600 SGD.

Đáng chú ý, chính sách này thể hiện sự chủ động và kịp thời của chính phủ Singapore trước sức ép từ chi phí sinh hoạt. Khoản trợ cấp được điều chỉnh và triển khai nhằm giúp người dân, đặc biệt là các nhóm thu nhập thấp, giảm bớt gánh nặng do giá cả gia tăng.

Đây không phải lần đầu Singapore triển khai các chính sách hỗ trợ trực tiếp để chia sẻ khó khăn với người dân. Cuối tháng trước, chính phủ công bố thêm 300 SGD phiếu mua hàng cho mỗi hộ gia đình. Các phiếu này có thể được sử dụng tại các siêu thị, cửa hàng tiện lợi và các quầy hàng tham gia chương trình, qua đó hỗ trợ trực tiếp những nhu cầu chi tiêu thiết yếu.

Những chính sách này cho thấy Singapore coi việc chia sẻ thành quả phát triển và bảo đảm đời sống người dân là ưu tiên. Tăng trưởng kinh tế không chỉ được đo bằng các chỉ số, mà còn bằng khả năng bảo vệ chất lượng cuộc sống và sức chống chịu của người dân trước biến động.

Singapore cho thấy, sự phát triển kinh tế cần song hành với việc bảo đảm đời sống người dân. Ngay cả một nền kinh tế giàu có cũng không thể xem nhẹ áp lực chi phí sinh hoạt. Việc chính phủ chủ động và kịp thời triển khai các chính sách hỗ trợ vừa giúp người dân giảm bớt khó khăn trước mắt, vừa góp phần củng cố an sinh xã hội, duy trì niềm tin và tạo sự yên tâm cho người dân trước những biến động kinh tế khó lường. ■

Phát hiện tranh Picasso trị giá 50.000 USD sau 8 năm

Một bản in tác phẩm Torero của danh họa Pablo Picasso bị đánh cắp khỏi một phòng trưng bày nghệ thuật ở Milwaukee, Mỹ năm 2018 vừa được tìm thấy trong một căn hộ bỏ trống, khi chủ nhà phát hiện lúc dọn dẹp. Theo ông Bill DeLind, chủ phòng trưng bày nơi tác phẩm bị lấy cắp, cảnh sát Milwaukee đã liên lạc với ông sau khi một chủ nhà địa phương tìm thấy bức tranh. Ông lập tức nhận ra đây chính là tác phẩm đã mất tích 8 năm trước.

Torero là một trong 30 bản in được biết đến có chữ ký của Picasso. Đáng chú ý, miếng dán từ cơ sở thẩm định nghệ thuật của ông DeLind vẫn còn nguyên ở mặt sau khung tranh, giúp xác nhận nguồn gốc tác phẩm. **KHẢ HÂN**